

Qishloq hayoti

2012 йили **Мустақкам оила ўли**

Қишлоқ ҳаёти

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

www.qishloqhayoti.uz

2012-YIL 23-FEVRAL, PAYSHANBA, 24-25 (7954) - SONLAR

1974-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan
Bahosi kelishilgan narxda.

ЛОЙДАН МУЪЖИЗА ЯРАТИШ САЪЪАТИ

Ўзбекистон "Хунарманд" уюшмаси аъзоси Абдувоҳид Каримов Бухоро кулолчилик мақтаби анъаналари ривожига муносиб хисса қўшиб келаётган истеъдодли усталардан.

Кулолчиликка болаликдан қизиққан

Абдувоҳид бухоролик таниқли усталардан маҳорат сирларини ўрганди. Ҳозирги Республика рассомлик коллежиди, Камолитдин Бехзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институтида таҳсил олди. Кулолчиликда замонавийлик ва

миллийликни уйғунлаштириб, санъат асари даражасидаги буюмларни ясашни ўрганди. У — қатор халқаро кўргазмалар қатнашчиси.

Бугунги кунда А.Каримов Бухоро шаҳридаги ўзининг муъжаз устaxonасида

ўнлаб шогирдларга кулолчилик ҳунарини ўргатмоқда. Унинг қўлида сайқал топган, табиий бўёқлар билан жило берилган буюмлар қадим шаҳарга таширф буюрган сайёҳларни эътиборсиз қолдирмайди.

Тоҳир ИСТАТОВ (ЎЗА) олган сурат.

«ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДИНИ ТАРБИЯЛАШ — МАМЛАКАТИНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ» МАВЗУИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ЯКУНИЙ ҲУЖЖАТИ — РЕЗОЛЮЦИЯСИ

Тошкент шаҳри, 2012 йил 16-17 февраль

2008 йилда бошланган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва глобал рецессиянинг таҳдид солаётган янги тўлқини дунёнинг аксарият давлатларига ҳамон ўз таъсирини кўрсатаётган бугунги кунда жаҳон барқарор иқтисодий ҳамда ижтимоий ривожланишга эҳтиёж сезмоқда.

Бундай шароитда инсон капиталига йўналтирилаётган инвестиция ва қўйилмаларнинг ўсишини, ҳозирги замонда демократик тараққиёт, модернизация ва янгиликни борасида белгиланган мақсадларга эришишда энг муҳим қадрият ва ҳал қилувчи куч бўлган билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш вазифасини доимо ўзининг асо-

сий устувор йўналишлари қаторига қўядиган давлатгина ўзини намоён эта олиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов ташаббуси билан Тошкентда 2012 йил 16-17 февраль кунлари халқаро ҳамжамиятни Ўзбекистонда таълим соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар самаралари, юксак билимли ҳамда интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялашда давлатнинг роли ва бу борада тўпланган тажриба билан кенг таништириш мақсадида "Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққиёт эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарти" мавзуда халқаро

конференция ўтказилди.

Халқаро конференцияда қарийб 1000 нафар иштирокчи, жумладан, дунёнинг 48 давлатидан, 8 халқаро ташкилот ва таълим жамғармаларидан 270 нафар вакил иштирок этди. Ушбу нуфузли форумда БМТ Бош котибининг ўринбосари, Осий тараққиёт банки президенти, Ислоҳ тараққиёт банки президенти, қатор хорижий мамлакатлардан вазирлар, соҳага тегишли қўмиталар раҳбарлари ва парламентлар депутатлари қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг Ўзбекистонда Таълим соҳасини ислоҳ қилиш, юксак билимли ва интеллектуал ривож-

ланган авлодни тарбиялаш бўйича амалга оширилаётган дастурнинг асосий мақсад ва вазифалари, мазмун-моҳияти қисқача баён этилган нутқи халқаро конференция ишида муҳим аҳамият касб этди.

Бундан 15 йил олдин (1997 йилда) қабул қилинган, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури деб ном олган Таълим соҳасини ислоҳ қилиш дастури мамлакатда янги жамият қуришнинг босқичма-босқич ва тадрижий ривожланиш принципига асосланган иқтисодий ва сиёсий ислохотларнинг Ўзбекистон танлаган "Ўзбек модели"нинг ажралмас таркибий қисми экани алоҳида таъкидланди.

Жаҳондаги демократик, та-

раққи топган мамлакатлар тажрибасини умумлаштирган ва айни пайтда бошқаларнинг моделини такрорланмаган ҳамда улардан нусха кўчирилмаган ушбу дастур ўтмишда мажбуран сингдирилган коммунистик мафқуранинг қолип ва андозаларидан бутунлай воз кечиш, одамларнинг, биринчи навбатда, уни-ўсиб келаётган авлоднинг онгида демократик қадриятларни мустақамлашга қаратилган бўлиб, ҳаётда ўз фикрига, ўз йўлига ва қатъий гражданлик позициясига эга бўлган, ҳар томонлама етуқ ва мустақил фикрлайдиган шахсни шакллантиришни мақсад қилиб қўйган.

(Давоми 2-саҳифада)

«ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ – МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ» МАВЗУИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ЯКУНИЙ ҲУЖЖАТИ – РЕЗОЛЮЦИЯСИ

Тошкент шаҳри, 2012 йил 16-17 февраль

(Боши 1-саҳифада)

Конференция қатнашчилари мамлакатимиздаги қатор умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар, олий таълим муассасаларида бўлиб, уларнинг фаолияти билан танишди.

Конференция таълим тизимининг умумий ўрта таълимни ривожлантириш, ўрта махсус, касб-хунар таълими самардорлигини ошириш, унинг меҳнат бозори билан алоқасини кучайтириш, олий таълим тизимини юксалтириш, таълим жараёнига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, олий таълим тизими ҳамда илм-фан ҳамкорлигини кучайтириш ва узлуксизлигини таъминлаш, таълим жараёнида маданиятнинг ўрни каби асосий масалалар бўйича тажриба алмашиш имконини берди.

Халқаро илмий-амалий конференция иштирокчилари Ўзбекистоннинг таълим тизимини ислоҳ қилиш борасидаги тажрибасини ўрганиб, Ўзбекистон Республикаси Президентини Исрол Каримовнинг нутқида баён этилган таълим тизимини ислоҳ қилишга оид принцип ва ёндашувларни тўлиқ қўллаб-қувватладилар:

• Бугун юксак маънавий ва ахлоқий фазилатларга эга, билимли, самарали меҳнат қилишга қодир фуқаролар жамиятнинг энг муҳим бойлиги ва асосий капитали, уни ҳаракатга келтирувчи кучига айланиб бормоқда. Айнан шу боис XXI аср – интеллектуал билимлар асрида инсон капиталига инвестициялар йўналтиришни устувор вазифа сифатида танлаган мамлакатларгина юксак тараққиётга эришиши мумкин. Фақат том маънодаги билимли жамиятга замонавий таҳдид ва муаммоларни энг би ўтишга қодир бўлади.

• Бугунги кунда ҳар қандай мамлакатнинг яхон бозорида рақобатбардошлиги нафақат табиий ресурсларнинг мавжудлигига, балки, биринчи навбатда, замонавий, мунтазам янгилини турган технологияларни ўзлаштиришга қодир юксак билимли ва интизомли ишчи кучини мунтазам тайёрлашга боғлиқдир. Бундай ишчи кучисиз иқтисодиётнинг юқори технологияларга асосланган замонавий тузилмасини шакллантирадиган янги ишлаб чиқаришларни ташкил этиш бўлмайди.

• Хар қандай давлат мамлакатнинг интеллектуал ва маънавий салоҳиятини юксалтиришдан манфаатдор бўлмоғи керак. Глобаллашув даврида билимлик мамлакатни иқтисодий ривожлантириш ва унинг миллий бойлигини кўпайтиришнинг муҳим таркибий қисмига айланоқда, аҳолининг юксак маънавий даражаси эса одамларда ҳуқуқий маданиятни, эркин ва демократик ҳуқуқий давлатда яшаш ҳамда меҳнат қилиш қобилиятини шакллантириш, ўз ҳуқуқ ва эркинликларини англаш, улардан шахс, давлат ҳамда жамият манфаатларини йўлида фойдаланиш имконини беради.

• Миллий ва умуминсоний қадриятларни уйғунлаштириш

зарурлигини англаб етган, замонавий билим, интеллектуал салоҳият ва илғор технологияларга эга одамларгина ривожланиш борасида ўз олдига қўйган стратегик мақсадларга эриша олади.

• Жамиятда билимли, маълумотли ва юксак интеллектуалга эга одамларнинг мавқеини ошириш; таълим ва касб-хунар дастурларининг жаҳондаги таълим, илм-фан, техника ва технологиялар, иқтисодиёт ҳамда маданият соҳасидаги замонавий ютуқларга мувофиқлиги; таълимни ёшларнинг келажақдаги амалий меҳнат фаолияти билан узвийлигини таъминлаш; таълим олаётган ўқувчи-ёшлар онгида умуминсоний қадриятлар, юксак маънавият, маданият ва иқодий фикрлаш устуворлигини шакллантириш; таълимнинг миллий тарих, халқ аънавалари ва урф-одатлари билан муштараклиги, бошқа халқлар тарихи ва маданиятини ҳурмат қилиш таълим тизимини ислоҳ этишнинг асосий принциплари бўлиши лозим.

• Таълим соҳасида, ҳам ушбу соҳада меҳнат қилаётганлар, ҳам замонавий кадрлар талаб қилинадиган тармоқлар вакиллари ўртасида халқаро ҳамкорликни мунтазам ривожлантириш зарур.

Халқаро конференция иштирокчилари Ўзбекистоннинг қуйидаги йўналишлар бўйича тажрибасини алоҳида эътироф этиш ва чуқур ўрганиш лозимлигини таъкидлайди:

• Мактаб таълими мамлакатда яшаётган асосий миллатлар эҳтиёжларини инобатга олган ҳолда етти тилда – ўзбек, қорақалпоқ, рус, қозоқ, қирғиз, тожик ва туркман тилларида олиб борилиши.

• 9+3 схемаси бўйича ноёб 12 йиллик умумий бепул таълим тизимининг жорий этилиши. Бунда умумтаълим мактабиди 9 йиллик ўқишдан сўнг ўқувчилар кейинги 3 йил давомида ихтисослаштирилган касб-хунар коллежлари ва академик лицейларда таҳсил олиб, уларнинг ҳар бири меҳнат бозорида талаб қилинадиган 2-3 мутахассислик бўйича касб-хунарларни эгаллайди. Бу ўқувчиларга иқтисодиётнинг энг истиқболли ва кўлами кенгайиб бораётган соҳаларида касб-хунар кўникмаларига эга бўлиш имконини беради.

Бунда ҳар бир битирувчи мажбурий таълимдан сўнг ўз хоҳишига қўра, олий ўқув юрталарида ўқишни давом эттириши ва бакалавр ҳамда магистр даражасини олиши мумкин.

• Хар бир коллежнинг малякали ишчи кучи буюртмачилари бўлган муайян корхоналар билан яқин алоқани йўлга қўйган. Бу келажақда таълим муассасалари битирувчилари меҳнат қиладиган корхоналарнинг эҳтиёжларини аниқлаш имконини беради.

• Республиканинг ҳар бир ўқув юртида оптик-толали алоқа линиялари асосида қурилган ягона Ziyonet ахборот-таълим тармоғига уланган ахборот-ресурс марказлари ташкил этилган. Бу ўқувчиларнинг зарур ахборотлардан

фойдаланиши, видеоконференциялар, семинарлар ўтказиш, масофадан туриб ўқитиш ва ўқув машғулотлари учун мультимедиа аудиториларини ташкил этишда кенг шароитлар яратиш имконини беради. Бу, ўз навбатида, Ўзбекистон таълим тизимида технологиялар ва замонавий медиа ҳамда телекоммуникация воситаларидан фойдаланишга хизмат қилмоқда.

• Ўзбекистон Республикаси Президенти раҳнамолигида ташкил қилинган махсус Жамғарма базасида болалар спортини ривожлантиришга устувор эътибор қаратиш. Спорт билан шуғулланиш ва болалар, жумладан, қизларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш бевосита Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг халқаро стандартларига йўналтирилган. Мамлакатда болалар ва ёшларни спорт билан шуғулланишга оммавий жалб қилиш бўйича уч босқичдан иборат, мактаб ўқувчилари, касб-хунар коллежлари, академик лицейлар ўқувчилари, шунингдек, олий ўқув юрталари талабалари ўртасида ўтказиладиган мусобақаларни ўз ичига олган ноёб тизим яратилган.

Конференция иштирокчилари қуйидагиларни қайд этдилар:

• Иجتимой-маданий омилларни, таълим жараёни билан чамбарчас боғлиқ бўлган маданиятни тушунамаслик, унга етарлича баҳо бермаслик маданиятни фақат одамларнинг дав олишини ташкил этиш воситаси сифатида юзаки ҳамда бирёқлама тушуниш билан баъробардир, бу иқтисодий онгни шакллантиришда уни етарлича баҳолашмаслика олиб келади.

• Таълим тизимини ислоҳ қилишда том маънодаги билимли, яхши тарбия қўрган ва маънавияти юксак одамларгина ҳар қандай, энг мураккаб муаммоларни ҳам зўравонлик ва адоватга берилмасдан ҳал этишга қодир эканини эътиборга олиш даркор.

• Таълим соҳасида амалга оширилётган ислохотлар натижаларини, уларнинг мамлакатни иқтисодий-иқтисодий ривожлантиришнинг пировард натижаларига таъсирини баҳолашнинг кўрсаткичлари ҳамда мезонларини ишлаб чиқиш зарур.

Халқаро конференция иштирокчилари Ўзбекистоннинг таълим тизимини ривожлантириш борасидаги тажрибасини ўрганиш бўйича тингланган ва муҳокама этилган маърузаларни ҳисобга олган ҳолда, қуйидагиларни тавсия этдилар:

кадрлар тайёрлаш сифатини, уларнинг рақобатбардошлиги ва кадрларга бўлган эҳтиёжни ошириш учун зарур шарт-шароитлар яратган ҳолда, миллий таълим тизимларини модернизация қилиш. Таълимнинг мавқеини шундай даражага етказишни таъминлаш керакки, билим олишга интилиш ёш авлодининг энг муҳим мақсадили вазифаларидан бирига айланиши лозим; Ўзбекистон мисолида ўқитувчилар ва мураббийлар

қунини умумхалқ байрами сифатида жорий этиш имкониятини ўрганиш. Бу баркамол шахсни шакллантириш ва тарбиялашда педагоглар меҳнатининг роли ва аҳамияти жамоатчилик томонидан эътироф этилишининг тасдиғи бўлиб хизмат қилади;

таълим ҳар бир инсоннинг бутун умри давомида ҳаётининг таркибий қисмига айланиши имконини яратадиган узлуксиз таълим тизимини жорий этиш. Шу муносабат билан "Билим – бутун ҳаёт давомида ҳар бир инсон учун" концепциясига асосланган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини жорий этиш борасидаги Ўзбекистон тажрибасини ўрганиш;

аҳолининг, шу жумладан, олис қишлоқлардаги болалар ва ёшларнинг барча босқичда бепул умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълимининг имкониятини кенгайтириш;

таълим тизимини такомиллаштириш ва уни молиялаш манбаларини кенгайтириш. Давлат бюджетининг шу мақсадларга йўналтирилган харажатларига мамлакат миллий бойлиги ўсиши учун сарфланган муҳим инвестициялар сифатида қараш. Хар йили таълим соҳасини ривожлантириш ва ислоҳ қилишга ялли ички маҳсулотнинг 10-12 фоизи ва Давлат бюджети харажатларининг 35 фоизини йўналтиришга Ўзбекистон тажрибасини ўрганиш;

таълим тизимини ислоҳ қилишда Ўзбекистоннинг ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимини ташкил этиш, таълим муассасаларининг муайян корхоналар билан яқин алоқаларини йўлга қўйиш борасидаги тажрибасини ҳисобга олиш;

таълим тизимларининг таълим, касб тайёргарлиги, илм-фан, маданият ва спорт баркамол ёш авлодни тарбиялашнинг муҳим таркибий қисмлари ҳисобланган комплекс, кенг камровли хусусиятларини таъминлаш;

энг яхши хорижий олий таълим муассасалари филиалларини ташкил этиш бўйича Ўзбекистонда фаол қўллаш келинаётган амалиётни ривожлантириш;

иқтисодиёт таркибидидаги ўзгаришлар ва жамиятнинг муҳим эҳтиёжларига мувофиқ, ўқитувчи кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини узлуксиз ошириш бўйича самарали тизимни яратиш, моддий ва маънавий рағбатлантиришни кучайтирган ҳолда ўқитувчилик касбининг нуфузини ошириш;

ўқитишнинг барча босқичларида ўқув дастурларининг изчиллиги ва ўзаро мувофиқлигини таъминлаш. Ўқув дастурларида умумий ва қўшимча таълимнинг интеграциялашувини, шунингдек, ўқитиш мазмун-моҳиятини реал ҳаётнинг эҳтиёжларига максимал даражада яқинлаштиришни қўзда тутти;

халқаро стандартлар, замонавий илм-фан ва техника ютуқлари, амалга оширилётган институционал ва тарки-

бий ислохотларнинг устувор йўналишлари, ўқитишнинг барча шакллариининг интеграциялашувини инобатга олган ҳолда, ўқув дастурлари, дарсликлар ва ўқув қўлланмаларини, ўқитиш методикасини мунтазам такомиллаштириш, табиий-илмий ҳамда инженерлик фанлари соҳасида ўқитиш компонентларини кучайтириш; таълимни жадал ривожлантириш ва юқори технологияли меҳнат бозорида эҳтиёж катта бўлган мутахассисларни тайёрлашга йўналтириш учун таълимнинг барча босқичларида табиий-илмий ва инженерлик фанларини ўқитишнинг амалий хусусиятга эга тизимини жорий этиш;

барча ўқувчилар ва ўқитувчилар таълим жараёнининг ахборот-коммуникация технологиялари ва ахборот ресурсларидан тўлиқ фойдаланишини таъминлаш, электрон ўқитишнинг кенг татбиқ этиш, ўқитишнинг янги технология шакл ва услубларини яратиш;

ўқитишнинг барча босқичларида хорижий тилларни ўргатишни кенгайтириш, бу ёшларнинг ахборот ресурсларидан кенг фойдаланишини, шунингдек, уларнинг халқаро меҳнат бозори шароитларига мослашишини таъминлайди.

Халқаро конференция иштирокчилари Халқаро молия институтлари, донор мамлакатларга қуйидагиларни тавсия этдилар:

ривожланаётган мамлакатларга барча босқичдаги таълим тизимлари, жумладан, олий таълим тизимини ривожлантиришга техник кўмаклашиш учун грантлар ҳамда имтиёзли кредитлар ажратиш амалиётини кенгайтириш;

таълим тизимини, жумладан, халқаро конференциялар, симпозиумлар, семинарлар ўтказиш ва тажриба орттириш, шунингдек, мақолалар чоп этиш орқали ривожлантириш борасида жаҳондаги энг илғор тажрибаларни оммалаштиришга кўмаклашиш;

ривожланаётган мамлакатларга дунёнинг тараққий этган давлатларидаги ўқув юрталари ва илмий муассасалар билан ҳамкорлик муносабатларини ўрнатишда кўмаклашиш.

Конференция қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси ҳукуматида мазкур анжумани юксак савияда ташкил этгани ва ўтказгани учун миннатдорлик билдиради.

Конференция Ўзбекистон раҳбари Исрол Каримовнинг таълим технологияларининг ривожлантириш ва меҳнат бозоридаги шароитларнинг тез ўзгариб бораётганини эътиборга олган ҳолда, таълим тизимини юксалтириш ва модернизация қилиш жараёнида эксперт-мутахассисларнинг доимий мулоқотини йўлга қўйиш мақсадида Ўзбекистонда «Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш – мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шартини» мавзусидаги халқаро конференциясини мунтазам ўтказиш тўғрисидаги тақлифини қўллаб-қувватлайди.

Бухоро Вилояти

БОШ МАҚСАД – БАРКАМОЛ АВЛОД ТАРБИЯСИ

Таълим-тарбия жараёни жамият ривожига муҳим аҳамиятга эга масалалардан бири ҳисобланади. Шу боис, мустақиллик йилларида мамлакатимиз таълим тизимида улкан ислохотлар амалга оширилди. Мазкур ислохотлардан кўзланган мақсад маънан ва жисмонан етук, баркамол авлоднинг вояга етказишидир. Бу борада Бухоро вилояти Халқ таълими бошқармаси томонидан қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Бухоро вилояти халқ таълими бошқармаси тасарруфида 973 та таълим муассасаси бўлиб, унинг 534 тасини умумий ўрта таълим, 19 тасини мусиқа ва санъат, 38 таси болалар ва ўсмирлар спорт мактаби, 352 тасини мактабгача тарбия муассасаси, 14 тасини Баркамол авлод марказлари, 7 тасини махсус мактаб-интернати ташкил этади. Шунингдек, бошқармага қарашли Меҳрибонлик уйи ва педагог ходимларни қайта тайёрлаш ҳамда малакасини ошириш институти фаолият кўрсатмоқда. Жорий ўқув йилида умумий ўрта таълим мактабларида фаолият олиб бораётган 24971 нафар педагог ходимнинг 19859 нафари олий, 26 нафари тугалланмаган олий, 5084 нафари эса ўрта махсус маълумотга эга. Улар бор куч, билим ва маҳоратларини соҳа ривожига қаратишган.

Ўтган ўқув йилида ўтказилган "Йилнинг энг яхши фахр қўғувчиси" кўрик-танловининг Республика босқичида Дилбар Хайитова, Шодийёр Нишонбоев, Садоқат Алламова ва Ғайрат Нарзуллаев сингари изланувчан ва қобилиятли ўқувчилар фахрли 1-ўринни қўлга киритишди.

Мустақиллик йилларида вилоятдаги таъ-

лим муассасаларининг моддий техник базасини мустаҳкамлаш бўйича ҳам қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, 2004 йилда 54 та умумтаълим мактаби компьютер билан жиҳозланган бўлса, ҳозирда мазкур кўрсаткич 445 тани ташкил этмоқда.

Бундан ташқари, инвестиция дастурлари доирасида хорижий кредитлар ва грантлар ҳисобидан Қорақўл туманида янги мактаб қурилди, Ғиждувон туманидаги 8 ва 28-сонли, Шофиркон туманидаги 53-сонли, Вобкент туманидаги 37-сонли мактабларда қўшимча бинолар ва спорт майдончалари ишга туширилди. Ўтган давр мобайнида 11 та умумтаълим ҳамда 1 та мусиқа ва санъат мактаби капитал таъмирдан чиқарилди.

Яратиб берилётган бу каби имкониятлар ўқитувчи ва ўқувчиларнинг билим ва салоҳиятини намоён этиш имконини янада кенгайтди. Масалан, ўтган ўқув йилида ўтказилган Билимлар беллашувининг Республика босқичида бир қатор иқтидорли ўқувчилар I ва II-ўринларни эгаллашди. Тўра Рустамов, Розия Абдуносова, Ҳикмат Содиков, Ғайбулло Қосимов, Муҳайё Юсупова, Убхон Зоиров, Зебо Қутлиева

сингари ўқитувчиларнинг меҳнати эса давлатимиз раҳбарининг юксак муқофотига лойиқ топилди.

— Бу каби ижобий кўрсаткичлар, энг аввало, тизимда фаолият олиб бораётган устоз ва мураббийлар меҳнатини қадрлаш, улар учун ёшларни тарбиялаш ва илм ўргатиш борасида яратиб берилган зарур шарт-шароитлар замирида намоён бўлмоқда, — дейди Бухоро вилояти халқ таълими бошқармаси бошлиғи Улмас Қораев.

Вилоятдаги спортсевар мактаб ўқувчиларининг кўрсаткичлари ҳам бундан кам эмас. Бадиий гимнастика бўйича 6 нафар ўқувчи ёшлар Ўзбекистон миллий терма жамоаси таркибига киритилгани фикримизнинг ёрқин исботидир. Илғор, ташаббускор, ижодкор ўқитувчиларни аниқлаш, маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш ҳамда уларнинг касбий ва методик маҳоратини юксалтириш, ёш ўқитувчиларга амалий-методик ёрдам бериш мақсадида вилоят Методика марказида "Касб маҳоратини ошириш устахонаси" ҳам фаолият кўрсатмоқда.

Ҳамроз АЛИ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Самарқанд Вилояти

Самарқанд шаҳрида Халқ таълими вазирлиги ҳамда ЮНИСЕФ Болалар жамғармаси ҳамкорлигида "Бола шахсига йўналтирилган таълим" дастурининг мактабгача таълим муассасаларида бажарилиши юзасида семинар бўлиб ўтди.

БОЛА ШАХСИГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ТАЪЛИМ

Унда туманлар хотин-қизлар кўмиталари, «Маҳалла» жамғармаси бўлинмалари, халқ таълими муассасалари ходимлари ҳамда мутахассислар иштирок этишди.

— МТМ бошланғич таълим соҳасини янада такомиллаштириш ва бола шахсини ривожлантиришда ушбу дастурнинг аҳамияти бекиб. Вилоятда лойиҳага киритилган МТМларнинг тарбиячи ҳамда мутахассислари иштирокида «Бола шахсига йўналтирилган таълим», «Ўзинг яса» каби мавзуларда тренинг машғулотлари олиб борилди, — дейди ЮНИСЕФнинг мактабгача таълим дастури маслаҳатчиси Э.Файзуллаева. — Тренинглари давомида ходимлар янги услубларни амалиётда қўллаш, болани касбга йўналтириш бўйича кўникмаларини оширишди. Қисқа муддатли гуруҳлар фаолиятини ташкил этиш, янги усул ва услублардан кенг фойдаланиш натижасида ўтган йили вилоят МТМларига камроғ 5,6 фойза ошди.

Тадбир сўнггида лойиҳани амалга оширишдаги баъзи муаммолар юзасидан иштирокчиларнинг тақлиф ва мулоҳазалари тингланди.

Ақбар ҚАРШИЕВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Қашқарғарё Вилояти

КАМОЛОТ ПИЛЛАПОЯЛАРИДА

Мустақиллик барча соҳа сингари маданият ва спорт равнақи учун ҳам кенг имкониятлар эшигини очди. Бунинг даврида туманимизда амалга оширилган кенг қўламли ишларда ҳам яққол кўриш мумкин.

Айни пайтда туманимизда бешта маданият уйи, 29 та ҳар хил тўғарак фаолият кўрсатяпти. Уларда юзлаб ёшлар маданият ва спортнинг ўзига хос сирасорларидан воқиф бўлмоқдалар. Бунга 2011 йилда эришилган ютуқлар ёрқин бир мисолдир.

Ешларимиз "Нихол" муқофотининг туман, вилоят босқичларида муваффақиятли иштирок этиб, республика миқёсида совриндор ўринларни қўлга киритдилар. Еш хонанда Воҳиджон Исоқов ушбу босқичда учинчи ўрин соҳиби бўлган бўлса, мусиқа йўналишида Достон Холмуродов ҳам ҳакамлар ҳайъатининг юқори баҳосига лойиқ деб топилди.

Бундан ташқари, маданий-маърифий йўналишда ҳам бир қатор ишлар амалга оширилди. Туманимиздаги умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ўқувчиларига ранг-баранг дастурда адабий-бадиий кечалар уюштирилди. Айниқса, Мустақиллик йилининг 20 йиллиги муносабати билан қишлоқларга уюштирилган маданий тадбирларнинг иштирокчиларида катта таассурот қолдирди. Бўлимимиз ҳузуридаги "Дил навоси" ашула ва рақс халқ ансамбли ҳамда "Нозиргул" фольклор-этнографик ансамбли қатнашчилари томонидан ижро этилган қўшиқ, куй

ва рақслар санъат ихлосмандлари томонидан илиқ кутиб олинди. Жамшид Йўлдошев, Дилором Салоева, Шовруқ Бобоёров, Феруза Жабборова, Учқун Холмуродов, Азамат Султонов сингари хонанда ва созандаларнинг чиқишларида ҳур ва озод Ватан, истиқлол берган кенг имкониятлар тараннум этилди. Шунингдек, маданий-маърифий тадбирлар режасидан ёш олимлар, зиёлилар, давлат муқофотиغا сазовор бўлган элда эъозли, қадрли меҳнат илғорларининг жойлардаги жонли мулоқотлари ҳам ўрин олди.

Туманимиз ёшлари жисмоний маданиятда ҳам муайян ютуқларга эришдилар. Туманимиздаги 93-мактаб ўқувчиси Рустам Халилов каратэ бўйича Осиё чемпионлигини қўлга киритди. Унинг жамоадоши, 5-умумтаълим мактаби ўқувчиси Шўхрат Холматов ушбу спорт тури бўйича мамлакат биринчилигининг голиби бўлди. Курашчиларимиздан Мархона Маҳмудова, Дилором Тожиевалар 1996-97 йилларда тузилган қизлар ўртасидаги республика мусобақасида хурмат шохсупасининг энг юқори поғонасидан ўрин олдилар.

2012 йил — Мустаҳкам оила йили. Муҳтарам Президентимиз жорий йилни бежизга ана шундай ном билан атамади. Гўзаллик, нафосат тимсоли санъ-

атни севган ёшлар маданий-маърифий ишларда фаол бўлса, жисмонан чиниққан соғлом, бақувват фарзандлар ватанпарвар, мард, тантилиқда олдинги сафда юради. «Маҳалла» жамғармаси, Халқаро "Олтин мерос" жамғармаси туман бўлимлари билан ҳамкорликда маданий-маърифий ва оммавий спорт тадбирлари дастурини ишлаб чиқдик. Унга биноан маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинларида фольклор-этнографик жамоаларнинг кўрик-танловлари ўтказилляпти. Шунингдек, туманимиздаги ҳар бир касб-хунар коллежларида маданий ва спорт тадбирлари ташкил этилмоқда.

Шу йил Навоий шаҳрида бўлиб ўтadиган мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари" мусобақасининг республика финал босқичи баҳсларида ҳам ёшларимиз иштирок этиш мақсадида вилоят терма жамоаси таркибидан мустаҳкам

ўрин олишга интилоқдалар. Туманимиздаги 75-умумтаълим мактаби ўқувчиси Бахтинур Абдисалимова шахмат бўйича биринчилардан бўлиб вилоят терма жамоаси таркибига киритилди.

Албатта, бу ютуқлар учун асосий замин маданият ва спортнинг моддий-техника базаси ҳисобланади. Туманимиз марказида мусиқа мактабининг 150 ўринли замонавий биноси қад ростлади. Айни пайтда санъат гунаҳлари бу ерда замонавий, энг сўнгги чолғу асбоблари ёрдамда таълим олмақдалар. Яқкабоғ посёлқасидаги клуб ҳам хомийлар кўмағида қайтадан сифатли таъмирланяпти. Янгидан 2 та спорт зали фойдаланишга топширилди. Сирасини айтганда, маданият ва спорт ёшлар камолотига хизмат қилмоқда.

Оқмирза ДАМИНОВ,
Яқкабоғ тумани маданият ва спорт ишлари бўлими бошлиғи.

Навоий Вилояти

ТАШҚАРИДА АЁЗ, ИССИҚХОНАДА ЭСА ЁЗ

НАВОЙЛИК ТАДБИРКОРЛАР ҚИШДА ҲАМ ЭЛ ДАСТУРХОНИГА САРХИЛ МЕВА-САБЗАВОТЛАР ЕТКАЗИБ БЕРМОҚДАЛАР

Президентимизнинг 2009 йил 26 январдаги “Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Навоий вилоятида кейинги йилларда бошқа йўналишлар қатори иссиқхоналар ташкил этишни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бунинг учун ҳудуддаги мавжуд ресурслардан оқилона фойдаланиш масаласи устувор этиб белгиланган.

Мисол учун, Навоий иссиқлик электр станцияси бир кеча-кундузда 23 миллион 200 минг киловатт соат электр энергияси ишлаб чиқариш билан бирга 900 минг гекка калория иссиқлик манбаини ҳам етказиб беради. Шунингдек, ушбу мажмуа томонидан Кармана туманидаги 222 гектарлик кенг майдонда ястанган иссиқхоналар шарҳаси барпо этилган.

— Вилоятда кейинги уч йилда 200 дан зиёд иссиқхона ташкил қилинди, — дейди Ўзбекистон Фермер хўжаликлари уюшмасининг Навоий вилояти филиали раиси

Фарҳод Тўхтаев. — Шунинг ҳисобига 3247 та янги иш ўрни яратилиб, 2011 йилнинг ўзида 13 минг тонна сабза-вот маҳсулотлари халқимиз дастурхонига тортиқ қилинди. 2012 йилда 27 гектар майдонда яна 33 та иссиқхона ташкил этилиб, 400 га яқин янги иш ўрни яратилиши режалаштирилган.

Айни пайтда иссиқхоналарнинг баъзиларида кўчат парваришига эътибор кучайган бўлса, яна бирида сархил сабза-вотлар пишиб етиляпти. Бошқасида эса тайёр маҳсулотлар биуртмачиларга жўнатилмоқда.

“Навоий-Корея” қўшма корхонаси томонидан 400 000 АҚШ доллари миқдорига сармоя ҳисобига барпо қилинган иссиқхонанинг фаолияти тежамкор, замонавий технологияга асосланган. Гап шундаки, бу ерда ўсимлик тупроқда эмас, аксинча, ердан кўтарилган мосламалардаги полиэтилен қолларга жойланган кокос дарахти пўстлоқлариға кўқартирилган. Мутахассисларнинг фикрича, ушбу субтропик дарахт парчалари ундириб олинган ниҳолларнинг баравж ривожланишини таъминлайди. Ҳар туп кўчат томирига махсус найчалар уланган бўлиб, улар керакли пайтда сув ҳамда минераллар аралашган озқани етказиб беради. Эътиборли томони шундаки, буларнинг барчаси компьютер орқали бошқарилади. Шунингдек, автоматик тизим кеч тушгач, иссиқликни тежовчи пардаларни ёпади.

— Бундан гидророник усулда бир мавсумда 6-7 ой-

гача ҳосил олиш мумкин, — дейди корхона иш юритувчиси Умиджон Бекмуродов. — Энди масаланинг иккинчи томони. Одатда очик майдонда бир гектардан ўртача 25 тонна ҳосил олиш мумкин. Мазкур интенсив усул орқали атиги бир ярим гектар ердаги экиндан 400 тонна ҳосил олишни мўлжалла-япмиз.

Аҳолининг томорқа маданиятини ривожлантириш бўйича вилоятда амалий ҳаракат йўналишлари ишлаб чиқилган. Ушбу дастур доирасида ҳар бир хонадонда кичик иссиқхоналар ташкил қилиняпти. Бугунги кунгача ҳудудда 700 га яқин мана шундай кичик иссиқхоналар барпо этилди. Табиийки, бу бозорларимиздаги мўл-кўлчиликка, шунингдек, қишда ҳам аҳолининг арзон нархлардаги сархил мева-сабза-вот ва полиз маҳсулотлари билан таъминлашга хизмат қилмоқда.

Маърифат ШАРИПОВА

Самарқанд Вилояти

— Бир пайтлар томорқага эътибор умуман йўқ эди, — дейди нарпайлик Турсунбой ота Ҳамроқулов. — Тўғри, баъзи ишбилармон кишилар ҳар қарич ердан унумли фойдаланишга ҳаракат қилишарди. Аммо кўпчилик оладиган ойланига қараб ўтирарди. Шу боис, қиш пайтлари дастурхонимизда фақат майиз, туршак ва ёнғоқ каби бармоқ билан санарли қуруқ мева бўларди, холос. Кейинги йилларда одамлар ер билан тиллаша бошлади. Натижада қишин-ёзин дастурхонимизни сархил мевалар беэзаб турибди.

ФАРОВОНЛИК ОМИЛИ

Вилоят ҳокимлигининг ташаббуси билан барча туман ва шаҳарларда аҳолининг томорқадан самарали фойдаланишига имкон яратиш, бу борада лозим бўладиган тизимли ишларни ташкил этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Туманимизда 32879 та хонадонда 4077 гектар томорқа майдони бор, — дейди Нарпай тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Шовқиддин Турдиқулов. — Демак, ана шу каттагина майдондан унумли фойдаланилса, қанча даромад олишни кўз олдинга келтираверинг. Кишилар томорқадаги юмушларини йўлга қўйиб олиши учун кўмак беряпмиз. Аввалига кам таъминланган оилаларнинг томорқаларида экин экишни ташкил қилишда кўмаклашиш учун иқтисодий томондан бақувват корхона ва ташкилот ҳамда фермер хўжаликлари биркитилди. Улар ўз ҳисобларидан кам таъминланган оилаларга томорқасига экин учун сабза-вот, картошка, полиз экинлари уруғлари ҳамда мевали дарахтлар кўчатлари олиб беришмоқда. Бундан ташқари, “Агробанк”нинг туман филиали 5,8 миллион сўмлик уруғликлар, турли кўчатлар, кетмон, қайчи, арра, пуркагич каби зарурий ашёларни аҳолига етказиш учун тўртта “Дамас” автомашинаси ажратган. Терминаллар билан таъминланган бу автобулар маҳаллау гузарларда кунига 400-500 та хонадонга хизмат қилмоқда.

Тумандаги тижорат банклари эса имкони бор хонадонларга 100 бошдан парранда харид қилиш учун кредит маблағлари ажратмоқда. Муқобил энергия орқали иситиладиган иссиқхоналар ташкил этиш учун банклар ҳозиргача 70 миллион сўм кредит маблағлари ажратди.

“Камолот” ёшлар иқтимоий ҳаракати туман бўлимига аъзо 10 нафардан иборат ёшлар отряд шаклида маҳаллаларда бўлиб, ёрдамга муҳтож хонадонларнинг томорқасида экин экишда кўмаклашмоқда.

— Томорқамда 10 сотих экин майдоним бор, — дейди Олтиўғил маҳалласида истиқомат қилувчи Комил Нарзуллаев. — “Оқтошдон” акциядорлик жамияти ходимлари ҳомийлик қилиб, 20 туп мевали ва 50 туп терак кўчати, шунингдек, картошка, сабза-вот ва полиз экин уруғларини бепул олиб беришди. Кўни кеча эса 30 бош товۇқ ҳам оқиб келишди. Насиб этса, томорқада экинларни парвариш қилиб, паррандачиликни ҳам ривожлантираман. Шунда оиланинг моддий аҳоли янада яхшиланади.

Бугун Нарпайда ана шундай хайрли ишлар жадал кетмоқда. Бу ишлар замирида фаровонлик, тўқинчилик, эл маъмуричилигини таъминлашдек зғу эгати мўжжасам.

Ақбар ҚАРШИЕВ,
“Qishloq hayoti” мухбири.

Наманган Вилояти

ТОМОРҚАНИ ОРҚА БИЛИБ

Норин туманининг Учтепа қишлоғида 12 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Қишлоқ аҳли ўтган йилда 238 гектар томорқа майдонидан кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришди. Жумладан, 2500 тоннадан ортиқ редиска, 2700 тонна картошка, 5340 тонна помидор, 231 тонна булғор қалампир етиштиришга муваффақ бўлинди. Лимонхоналар сони 8 тага, иссиқхоналар 11 тага, балиқчилик, асаларичилик йўналишидаги тадбиркорлар сони 8 нафарга кўпайди.

Шу қишлоқда яшовчи Турсунбой ота Турғунов кўп йиллар жамоа хўжалигида ҳосилот, бошқарув раиси бўлган. Ердан мўл-кўл ҳосил етиштириб номи танилган, ҳурмат қозонган. Эндиликда ота нурунийларни ёнига олиб, хонадон томорқаларида тўқинчилик яратишдек ишга ҳисса қўшаётир.

Отахон 3 сотихли томорқасида редиска эккан.

— Ерни кузда гўнглаб чолиб, эгат олиб қўйганман. Яна чиринди соляпман, — дейди Турсунбой ота. — 1 сотихдан 200 килодан ошириб ҳосил олам. Бу камида 1,2-1,4 миллион сўм даромад деганидир. Апрель ойида ер бўшайди. Урнига картошка экман. Ўзимда «Санта» уруғи бор. Бир сотихга 17-20 килограмм уруғ кетади. Узоғи билан 70 кунда 500-600 килодан оши-

риб бозоргир картошка тайёр бўлади. Урнига максажўхори билан ловия экилса, ундан ҳам 15 октябргача 500-700 минг сўмлик ҳосил йиғиштириб олса бўлади. Шунда томорқадан олаётган йиллик даромадим 3-3,5 миллион сўмдан ортади.

Яна бир миришкор Мадамин ака Умаров эса Учтепада редиска етиштиришни бошлаб берган тажрибали дехқонлардан. Бу йил отахон 7 сотихли томорқасида саримсоқ пивэ етиштиришни йўлга қўйди. Август ойида ҳар сотихига 12 килодан сифатли уруғ ерга қадади. Ер бетига 1,5-2 сантиметр қалинликда чиринган гўнганд тўшама солди. Минерал ўғит билан 3-4 марта сугурди. Икки марта ҳашаротларга қарши ишлов берди. Натижада ҳовлисиди кўм-кўк барқ

уриб турган экин майдонини ярата олди.

Мадамин акадан олинажак даромадларини сўрадик. Саримсоқ пивэдан 850-900 килограмм ҳосил олиш кутиляпти. Бу салкам 6-7 миллион сўм дегани. Урнига экиладиган картошқадан 2 миллион сўм, ундан кейинги булғор қалампир, помидордан яна 1,5-2 миллион сўм фойда олишини ҳисоблаб бердилар. Демак, 7 сотих ерда 10-12 миллион сўмлик маҳсулот етиштирилади.

— Йигинимиз ҳудудда ҳар бир қарич ердан самарали натижага эришиш, истикболли соҳаларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилляпти, — дейди Учтепа қишлоқ фуқаролар йигини раиси Маҳмуджон Азимов. — Бу борада маҳалла фаоллари кўмағига таяняпмиз. Чўчки ҳамжўхатликда ҳикмат кўп. Айниқса, Тожиҳмад Эралийев, Исроилжон Мамажонов, Алишер Акрамов, Завраҳон Исомиддинова, Шерзодбек Мамажоновлар томорқадан унумли фойдаланиш, иссиқхона ташкил этиш, паррандачилик, асаларичилик, балиқчиликни йўлга қўйишда ташкилотчилик қилиб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Равшан МИРЗАОЛИМОВ

Мъълумотларга қараганда, бугунги кунда сайёраимиз аҳолиси 7 миллиарддан ошиб кетди. Ер юзиде ҳар куни икки юз мингдан зиёд болалар иккинчи даражали қандли диабет касаллигига чалинади. Илгари биз «Қарилик касали» деб атайдиган (50-60 ёшдан ошган кишилар шу хасталик билан оғриганлар) дард бугунги кунда нега болаларга чанг солаётир? Ҳар йили 4 миллиондан ортиқ киши ана шу касаллик сабабли дунёдан кўз юмади. Бир миллиондан ортиқ кишининг қўли ёки оёғи кесилишига ҳам қандли диабет сабаби бўлаётир. Жаҳон матбуоти саҳифаларидаги бу каби мъълумотлардан қалбимиз озор чекади.

Топинамбур — ер ноки қандли диабетни даволашда қўлланиладиган неъматлардан бири. Бу ўсимлик билан 5-6 йилдан буён ошноман. Бунга сабаб «Китоб тонги» газетасининг 2006 йил 26 январь соҳида «Қишлоқ ҳаёти» газетасидан кўчириб босилган журналист Суннатилла Сайдалиевнинг «Ер ноки қанд касаллигига даво у инсулт ва инфарктнинг ҳам олдини олади» деган мақоласини ўқиб чиқиб, бу ўсимликка меҳрим тушиб қолди. Унинг ватани Шимолий Америка эканлиги, 1613 йили француз сайёҳлари томонидан олиб келиниб, Европача тарқалгани аён. Олимлар бу ўсимликнинг бебахо хусусиятларини аниқлашган. Академик Н.И.Вавилов Д.И.Менделеевнинг машҳур элементлар жадвалига монанд равишда ўсимликлар оламнинг қонуниятларини илмий асосда кўрсатиб, биология фани ривожига ҳисса қўшган. Вавилов Шимолий Америкада бўлганида ҳиндиларнинг Ирокез қабиласи истеъмол қилган топинамбурга қизиқиб қолади. Маҳаллий аҳоли икки минг йилдан зиёд давр мобайнида бу ўсимликни гоёт эъзозлаб келганлигининг сабаби шундаки, айнан шу хосиятли неъмат туфайли деярли касал бўлмаш, узок умр кўриб, бақувват, чайир ва чапдаст бўлганлар. Биолог сифатида ўсимликнинг таркибини ўрганган Вавилов унинг турли моддаларга бой эканлигини билиб, лол қолган ва инсон ҳаёти учун гоёт зарур неъмат эканлигига ишонч ҳосил қилган. Бу олим топинамбурни ўз ватанига олиб келди, тадқиқотлар ўтказди ва кенг қўлдан тарғиб этди. Топинамбур XX асрнинг 30-йилларида илмий экспедиция мева-сифатида иккинчи марта рус заминига ташриф бурюди.

Қишлоқ хўжалик фанлари доктори Эркин Азимжонов қирқ йилдан зиёд бу нотаниш ўсимлик устиде илмий ишлар олиб борди. Самарқанд давлат университетининг ўқитувчиси Зебунисо Умрзоқова бу соҳада кўп йиллар ишлаб, биология фанлари доктори даражасини олди. Олима илмий Кенгаш аъзоларига ўзи ишлаб банккага мариновка қилган ҳолда олиб келган ер нокинни кўрсатиб шундай усулда 3-4 ойгача янги қазиб олинганидек сақлаш мумкинлигини айтди. Биология фанлари номзоди Марҳамат Матвафоева ҳам ер нокиннинг шифобахш эканлигини таъкидлади.

Мъълумки, инсон ҳаётини фаолияти учун гоёт зарур ҳисобланган энергиянинг катта қисми унинг организмида глюкоза моддасининг парча-

ТОПИНАМБУРНИНГ ФЙДАЛИ ХУСУСИЯТЛАРИ

ланиши жараёнида ҳосил бўлади. Асаб бузилишлари, нотўғри овқатланиш, моддалар алмашинувининг издан чиқиши ва бошқа омиллар сабабли одам вужудидаги ҳужайралар глюкоза моддасини тўлиқ парчалаб, ўзлаштириб бера олмай қолади. Оқибатда ҳужайраларда энергия — куч-қувват етишмовчилиги вужудга келади. Организм яшашини учун курашини давом эттиради. У моддалар алмашинувини қайта куради. Холестерин, ёғ кислоталари, триглицеридлар орқали ҳамда ёғ алмашинувининг бошқа моддалари аминокислоталар энергия ҳосил қилувчи асосий манбалар бўлиб қолади. Ўзлаштирилмаган глюкоза эса ёғ алмашинувини озукасига айланади. Бунинг оқибатида одам вужудида ёғ кўпайиб, вазни ошади. Томирлар қисилиб, торашиб, қон айланиш мароми бузилади ва қўйилиб қолади. Ана шу ва бошқа ҳолатлар қон босимининг кўтарилишига, қандли диабет, юрак-қон томирлари билан боғлиқ бошқа касалликларга олиб келади. Таркибида 17-20 фоиз табиий инулин моддаси бўлган топинамбур ўзининг шифобахш хусусиятлари билан юқорида айтиб ўтилган хасталикларни даволаши ва олдини олиши олимлар томонидан эътироф этилган. Ер ноки таркибидаги инулин мураккаб углевод бўлиб, тузилишига кўра, глюкозанинг

полимерлари бўлмиш крахмал ва клетчаткага ўхшаб кетади. Улардан фарқли ўлароқ 95 фоизини фруктоза ташкил этади. Айни шу хосияти туфайли қанд касалини даволашда асқотади. Чунки инулин молекулалари ва клетчатка овқатланишда ҳосил бўладиган глюкоза билан бирикми, унинг қонга сўрилишига тўсқинлик қилади. Бу билан қонда глюкоза кўпайишининг олдини олади. Инулин тўқималарга сўрилиб, ҳужайраларни энергия билан таъминлайди. Ўз навбатида, қонда глюкоза камайиши, шунингдек, топинамбур таркибидаги кремний, рух ва калий моддалари ошқозон ости безининг фермент — инулин ишлаб чиқариш жараёнини яхшилади. Шундай қилиб инсон организмнинг ўзида табиий инулин ҳосил бўлиш мароми тикланса, табиий усулда — оқиб қилиш йўли билан сунбий равишда бундай моддани беришга бўлган талаб камаяди ва кўп ҳолларда эътиёж сезилмайди.

Ер ноки баргидаги мавжуд гоёт фаол физиологик бирикмалар инсон ҳаётига хавф соладиган турли хасталикларнинг олдини олишда, даволашда муҳим аҳамият касб этади. Чунки у одам организмиде кремний моддаси бўлган каллоидларни вужудга келтириб, пешоб йўлларида, буйрак, бўғимларда туз, қум, тош пайдо бўлишини бартараф эта-

ди. Қон таркибини яхшилаб, суолтириб бутун танада тез айланишига шароит яратади. Мияда қон яхши юришмай «тички» бўлиб қолишига йўл қўймайди, яъни инсултнинг олдини олади.

Ўқиб-ўрганишлар, бошқа кишилар билан мулоқотларимда аён бўлдики, топинамбур инсон организми маромда иш-

бердим. Шундан сўнг бу экинни сўроқлаб вилоятимизнинг турли туманларидан, Хоразм вилоятидан яқин таниш-билишларим кела бошлашди. Мен у кишиларга қисқача тушунтириш бериб, экиннинг картошкаси ва қуритилган баргидан улашдим. Қарангки, шу экиндан фойдаланган кишилар мени кўриб қолсалар ўз миннатдорчиликларини изҳор этиб, раҳмат сизга, дейдилар. У кишиларнинг чехраларидаги табассум, яхши кайфиятларини кўриб ўзим хурсанд бўлиб кетаман. Бу ноёб экиндан фойдаланиш учун қандли диабетга чалинган бемор кишилар ҳар куни кечкурун 3-4 дона картошкасини ювиб, пўстини юпка қилиб тозалаб, сув тўдирилган идишга солиб қўйишди ва эрталаб наҳорда тишлаб ёки қирғичдан ўтказилиб истеъмол қилишади. Ярим соат ўтгач, нонушта қилинади. Уни қайнатиб, қовуриб, салатларга солиб, сомса ва варақ қилиб еса ҳам бўлади. Хом ҳолда эрталаб еган кўпроқ фойда бўлади. Қон босими бор кишилар қуритилган баргини бир литрли чойнакни иссиқ сувда ювиб ташлаб, 1 ош қошиқ кўк чой ва шунга тенг қуритилган гиёҳ барги солиб, қайнатилган сувда дамланади. 2-3 марта қайтарилиб, 3-4 минут дам берилиб, иссиқ-иссиқ ичилади. Шифобахш чой тамом бўлгач, яна устига ҳеч нарса солмай қайноқ сув билан ичилса ҳам бўлади. Қон босими бор кишилар бу чойни кечки овқатдан кейин, ухлаш олдида ичиб ётиши жуда фойдали. Бу экинни экиш ва ўстириш усуллари қуйидагича: март ойининг охириларида ер яхшилаб юмшатилади, баландлиги 30-35 см, эни 50-60 см. ҳолатда картошка пушта-сидек пушта олинми, пуштаннинг устки қисми узунасига иккига бўлиниб, топинамбур (ер ноки) картошкасини 20-25 см. ораликда, 8-10 см. чуқурликда бир донадан солиб, тупроқ билан кўмиб қўйилади. Экин униб чиққач, бегона ўтлардан тозаланиб, чопиқ қилинади. Минерал, маҳаллий ўғит берилмайди. Қумоқ тупроқ бўлса янада қўйиш. Ёз пайтларида ҳар 6-10 кунда суғорилади. Июль ойларига бориб, баландлиги 1-1,5 метрга етади. Шу пайт унинг кўк барглари терилиб, тоза сувда 2-3 марта чайилиб, соя жойда қуритилади. 1-2 кунда гиёҳ тайёр бўлади.

Бизнинг шароитда сентябрь ойининг ўрталарида сариқ бўлиб гуллайди. Баландлиги 3-4 метрга етади. Гоҳида ошиб ҳам кетади. Шу гуллаган пайтда гули ва кўк барги терилиб, ювиб қуритилса, нур устига нур бўлади. Картошкаси бизнинг шароитда ноябрь ойининг охириларида тайёр бўлади. Бемалол истеъмол қилиш мумкин. Ҳозирги кунда бу ноёб экиннинг хусусиятлари тўғрисида Ўзбекистон телевидениесида, радиосида қўлаб қўрсатув ва эшиттиришлар олиб борилмоқда. Топинамбурнинг поясидан республикамиздаги қоғоз саноати учун хомашё сифатида фойдаланиш чоралари қўрилмоқда.

Имкони бўлса, ҳар бир ҳовлида узунлиги 3-4 метрлик пуштага 15-20 донадан экиб қўйилса, фойдали иш бўларди.

Бу ёруғ жаҳонда ҳеч ким дарда йўлиқмасин, чалинганда ҳам тушкунликка тушмай ундан кутулиш, соғайиб кетиш чораларини кўришимиз керак. Ҳар биримиз соғлигимиз учун масъуллигимизни унутмайлик.

Нуриддин РАҲМОНОВ,
меҳнат фахрийси.

Китоб тумани
Айрончи қишлоғи

САБЗИ ОРТИҚЧА ВАЗНДАН ХАЛОС ҚИЛАДИ

Сабзининг фойдали хусусиятлари ҳақида кўп нарса биламиз. Яқинда олимлар унинг яна бир фазилатини топишди. У озишга яхши ёрдам берар экан. Тадқиқотлар уч кунда 3,5 килограмм ортиқча вазндан қутулиш мумкинлигини исботлади. Ҳар куни бир килограммдан кўпроқ озиш — бундай мўъжиза камдан-кам ҳолларда содир бўлади.

Агар астойдил озмоқчи бўлсангиз, ҳар куни сабзили салат енг. У шундай тайёрланади: саб-

зини қирғичдан ўтказасиз, унга асал қўшасиз, лимон сувидан солиб, яхшилаб аралаштирасиз. Лозим топсангиз, бирор дона мева қўшинг. Уч кун давомиде фақат ана шу салатни истеъмол қилинг. Тўртинчи кун эса овқатингизга нон, қовурилган картошка қўйишингиз мумкин. Аммо ҳар куни эрталаб сут ичишини ёки бир қошиқ қаймоқ ейишини унутманг. Шуниси борки, бу парҳез ошқозониде муаммоси бор одамларга тўғри келмайди.

«УЯЛИ» ҚОНУНБУЗАРЛАР

Турмуш тарзимизга тобора мустақкам ўрнашаётган замонавий ахборот технологияларига бўлган эҳтиёж ҳам шунга яраша ортиб бораверади. Айни шу эҳтиёждан фойдаланиб қолиб, чўнтагини қаппайтиришни кўзлаган “уддаборон”ларнинг эса республикамизда тadbirkorлик фаолияти билан шуғулланиш учун барча ҳуқуқий асослар ва етарли шарт-шароитларнинг яратилганига қарамай, қингир йўлларни танлаётганини қандай изоҳлаш мумкин?

Республикамиз божхоначилари томонидан замонавий ахборот технологиялари ва мобил телефонларнинг ноқонуний олиб ўтилишига қарши қаратилган чора-тадбирлар мунтазам олиб борилмоқда.

Жумладан, Наманган вилояти божхона бошқармаси ходимлари томонидан Янгикўрғон туманини кўшни давлат билан туташтирувчи айланма йўлда пийда ҳаракатланаётган С.Мамадалиеванинг ноқонуний хатти-ҳаракатларига чек қўйишди. Маълум бўлишича, ушбу аёл киймати 7,3 млн. сўмлик 8 турдаги 116 дона қўл телефонлари ва 3 турдаги 365 дона телефон аксессуарларини ноқонуний равишда олиб киришга уринган экан.

Божхоначилар ва бош-

қа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари билан ҳамкорликда Қамчиқ доводига ҳаракатланаётган “Нексия” русумли автомашина ўрнатилган тартибда кўздан кечирилганда, унда андижонлик М.Мухторов томонидан 31 турдаги 341 дона уяли телефонлар ҳамда 5 турдаги 529 дона телефон аксессуарлари ноқонуний равишда олиб кетилаётганини аниқланди. Муқаддам айланма йўллар билан олиб кирилган ва божхона расмийлаштирувни тасдиқловчи ҳужжатлари бўлмаган ушбу товар-моддий бойликларнинг умумий қиймати 26 млн. сўмдан ошар экан.

“Тошкент-Аэро” ихтисослаштирилган божхона комплекси ходимлари ҳам шу турдаги бир неч-

та қонунбузарлик ҳолатларига чек қўйишди.

Бирлашган Араб Амиригидан учиб келган тошкентлик А.Миралиев замонавий ахборот технологияларининг “ишқибози” чиқиб қолди. Узи билан киймати салкам 8,2 млн. сўмлик видеокамера, фотоаппарат, 3 дона ноутбук, 2 дона электрон планшет ва 4 дона қимматбаҳо уяли телефонларни олиб келган бу шахс уларни божхона баённомасида қайд этишни “унутиб” қўйибди.

«Нью-Йорк-Рига-Тошкент» йўналишида парвозини якунлаган самарқандлик У.Хасанов эса ёнидаги 58,5 минг АҚШ доллари билан бирга киймати 2,7 млн. сўмлик 10 дона уяли телефонлар, 2 дона ноутбук ва электрон планшетни божхона баённомасида кўрсатмасдан ҳамда божхона ходимининг оғзаки сўрови пайтида маълум қилмасдан олиб киришга уринган вақтида тўхта-тиб қолинди.

Хозирда мазкур ҳолатлар юзасидан божхона текширувлари ва суриштирув ҳаракатлари давом эттирилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, ўтган 2011 йил давомида божхоначилар томонидан бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар вакиллари билан ҳамкорликда аниқланган 477 та қонунбузарлик ҳолатларида қиймати 1,3 млрд. сўмлик 7734 дона мобил телефонларнинг ноқонуний олиб ўтилишига чек қўйилди.

Давлат божхона кўмитаси Матбуот хизмати

АЁЛНИНГ МАЪРИФАТЛИ БЎЛИШИ — ОИЛА БАХТИ

Хонандалардан бири газета муҳбири билан мулоқот чоғида “Хотин киши уйда ўтириши керак” деб айтибди. Тўриси, мана шу гап қўлимга қалам олишга ундади.

Бу менга йигирманчи асрнинг йигирманчи-ўттинчи йилларидаги ҳаёт тарзини эслатиб юборди. Аёл киши оруз қилишга, ўз олдига бирор мақсад қўйишга ҳаққи йўқ бўлганда ҳам у бир чақалик қимматга эга эмас эди. Улар фақат тўрт девор орасида яшашга маҳкум, дея ўйлайдиган, аслида, ўзининг шубҳа-гумонларига буткул қарам эканини тан олмайдиган одамларнинг қарашларини балки у замонлар кўтаргандир. Уша, оstonадан ҳатлашга юраги бетлама-дан, ўзи билмайдиган босим остида ҳаёт кечирган аёллар тақдирини кўз олдимизга келтириш нақадар аянчи ҳол.

Бугун эса давр ҳам, шароит ҳам буткул ўзгари. Ривожланиш сари одимлаётган ҳар қандай жамият эркин фикрлайдиган, тафаккур микёси кенг ёшларга таянади. Шубҳасиз, тараққиётни аёлларсиз тасаввур қилиш мумкин. Биз кўп тилга оладиган миллий қадриятлар ҳам оналар аллассию муомала маданияти орқали асрлар оша сайқал топиб келяпти. Бирок айримларнинг ҳали-ҳануз бу ҳаққатга нописандлик билан ёндашиши, киши дилини ранжитиши.

Ваҳоланки, кузатадиган бўлсак, бугун ўрта махсус таълим муассасаларидаги энг фаол, аълочи, ташиқлотчи ўқувчиларнинг асосий қисмини қизлар ташкил қилиши. Бу ҳар бир кишини гоят қувонтиради. Шу ўринда бир фикрни айтиб ўтиш жоизки, ўқувчи қизларнинг баъзилари ўқиниш давом эттиришда, “Кўз боладан пайғамбар чиқармиди?” қабилидаги кинолар остида улғаяди. Инсон фақат қорин қайғусида ёки кимдир бўлиш учун илм олмайдими-ку?! Ахир, илм — маърифат руҳимизга бир

озик эмасми? Давр тақозоси деса фарзандини шунчаки бир дипломга эгаллик қилиш учун ўқитаётган ота-оналар ҳам учраб туради. Ҳайлаб қолсан, эртага бундайларнинг жамиятга қай тарихи фойдаси тегааркан... Айниқса, улар инсонлар ҳаёт-мамоти билан боғлиқ касбининг эгалари бўлса...

Тасаввур қилинг, тиббиёт институтида ўқийдиган қиз биринчи курсдаёқ турмушга чиқди. Иштихонларга тайёргарлик кўриш ўқда турсин, қундалик дарсларига ҳам қатнашга имкон топа олармикан? Табиийки, назоратлар вақтида бирор билимни курсдошдан ёрдам беришни илтимос қилишга тўғри келади ёки... Ачинарлиси, амал-тақал қилиб дипломини қўлга киритган, келажакда мутахассис сифатида қаредарди фаолият ижротида ва қайсибир инсон ҳаёти унинг қўлида бўлади.

Биз атрофимизда аввалгидек қарашларнинг қурбони бўлган қизлардан фарқи ўлароқ, мустақил давлатнинг фарзандлари, елкасида миллат маънавияти, маданиятини ҳимоя этишдек масъулиятни чуқур ҳис этувчи аёлларни қўргимиз келади. Асл мақсад илм олиш эмас, тенгдошлари орасида “фалон институтида ўқийман” қабилида обрў орттиришни хаёл қилаётган, “диплом олсам, у ёғи бир гап бўлар” дея ўйлаётганлар йўқ дейсизми?.. Қўлида диплом бўлгани билан билимларини ҳаётга татбиқ эта олмаса, албатта, юқоридagi каби аёл киши фақат уй бекалигини қўлсин, деган фикрлар келиб чиқаверади.

Юртбошимизнинг доно гаплари бор: “Дипломга эга бўлиш, бу — ҳали том маънодаги зиёли дегани эмас. Зиёли одам ўз та-

факқури, савияси, пок юраги, ички маданияти билан мулқлақ бўлачқа инсон бўлади”. Бу сўзлар ҳар бир йигит-қизни зиммасидаги масъулият ва бурчини янада тeранроқ англашга ундайди.

Бугун қай бир ривожланган давлат тажрибасига қараманг, нафақат турли соҳаларда, балки сиёсатда ҳам аёллар ўз ўрни, мавқега эга. Ўзбек хотин-қизлари орасида ҳам шунга муносиблик жуда кўп. Зеро, ўтмишга назар ташлайдиган бўлсак, Темирийлар даврида ҳам асосий эътибор оналарни маърифатли қилиб тарбиялашга қаратилган. Бунинг учун эса ўқиш билан бирга ўқиш ҳам зарур.

Қўлида ҳунари бор, фарзандларига, махалла-қўйга ўрнак, ибрат бўлаётган аёллар талайгина. Баъзида турмушининг кирди-чикир муаммолари гирдобидан қутула олмайдиган фарзанди тарбиясини унутиб қўётган ёки вақтинини кўчада арзиманган сабаб ёхуд бировнинг олисига тош отиш билан ўтказаятган аёлларни кўрсам, уларнинг руҳиятидаги мана шу бўшлиқнинг сабаби маърифатсизликдан, тафаккурнинг бўшлиғидан эмасмикан, деб ўйлаб қолам.

Илм олишдан тортиб, ҳаётнинг барча жаҳаларида аёл ва эркекнинг ҳуқуқи тенг. Мақсадимиз, жамиятимизда илмли, маърифатли аёллар сафи кенгайсин. Ана шунда, улар тарбиялаётган фарзандлар ҳам ҳақиқатан баркамол, соғлом фикрлайдиган, энг асосийси, маънавиятли шахслар бўлиб етишадилар. Бу — миллат истиқболи учун пойдевор бўлиб хизмат қилади.

Нафиса ИСМАТУЛЛАЕВА

Қашқадарё Вилояти

ЁШЛАР СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ТАРАФДОРИ

Қарши Муҳандислик-иқтисодий институтида вилоят ички ишлар бошқармаси билан ҳамкорликда ёшлар орасида гиёҳванд моддаларнинг тарқалишига қарши курашишга бағишланган тadbirkor бўлиб ўтди.

Унда сўз олганлар ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш, уларни гиёҳвандлик иллати таъсиридан ҳимоя қилиш ҳақида алоҳида тўхтадилар. Шунингдек, гиёҳванд моддалар савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва уларнинг келиб чиқиш сабаблари, ёшларнинг бу иллат таъсирига тушиб қолишларининг олдини олиш ҳақида қимматли фикр-мулоҳазалар билдирилди.

— Тенгдошларимиз гиёҳвандлик ва унинг жирханч оқибатлари хусусида

кераклик тушунчага эга бўлса, бу иллатдан сақланишади, — дейди мазкур институт талабаси Акбар Қўлмуродов. — Бу борада институт микёсида ўтказилаётган тadbirkorлар айнаи муддаодир. Тadbirkor сўнггида иштирокчиларга вилоят ички ишлар бошқармаси томонидан тақдим этилган “Гиёҳвандлик — аср вабоси” видеофильми намойиш этилди.

Хусан ТЕМИРОВ,
“Qishloq hayoti” муҳбири.

Битта рўмолчани деб...

Попда раҳматли Мирсултон ота Фаёзовни ҳали-ҳануз кўпчилик ҳурмат билан ёдга олади. Мирсултон отанинг умри меҳнат билан ўтган. Одамларга нафи кўп теккан. Меҳмондўст, чапани инсон эди. Мана шу хислати боис, одамлар орасида у киши ҳақида хангомалар юради.

Раҳматли Каримжон тоға Абдуллаев хотиралари: — Санъат саройимизга Намангандаги Алишер Навоий номли театр жамоаси келиб, “Отелло” спектаклини қўйётганиди. Спектакль ярмидан ўтиб қолган, ҳамма жим эди. Бир вақт Отелло Дездемонани бўға бошлади. Шунда залда диққати ошиб ўтирган Мирсултон ака газаб билан ўрнидан турди-да: “Бу кунингдан ўлганинг яши эмасми? Битта рўмолчани деб, оппоққина оймичани бўғиб ўлдирасанми?”, де-дию, кўпчиликнинг “Хо-вв Мирсултон ака, бу томоша-да, қайтинг”, деганига қарамай ташқарига чиқиб кетди.

Маъмур МУСУЛМОНОВ

Иштаҳа очилгач...

Ёқубжон артист бир қуни тасодифан бир гўрух «гап»даги жўралари даврасида ўтириб қолибди. У кишига ҳам қатордан қолдирмай ичкилик қўйилган пиёлани тўтишибди. Шунда Ёқубжон ака:

— Укалар, биз анча ёшга бориб қолдик, бизга зур, — дебдилар.

Шунда ширақайғи давра соқийси:

— Ёқубжон ака, агарда шунини ичмасангиз, хотинимни талоқ қиламан, — деб юборибди.

— Астафирулло, ундай деманг, ука, ёмон бўлади, — дебди-да, пиёлани даст қўтариб, арокни ичиб юборибди. Улфатлар олинг, олинг қилишибди, лагандаги ошни олишга тушишибди.

Бу орада Ёқубжон артистининг иштаҳаси очилиб, соқий яна кўйинг, дейишга тили бормай:

— Ҳой, укалар, хотинини талоқ қўйдиганлар бошқа йўқми орангизда? — дермиш.

Аҳмаджон РИХСИБОВ

▼ ХАМКИШЛОҚЛАР ХАНГОМАСИ

ВИРУСЛАР... ВИРУСЛАРГА ҚАРШИ

Шиддат билан ўтаётган бир даврда ҳаётимизни компьютер технологияларисиз тасаввур қила олмаймиз. Ҳар ишда унинг кўмағига таянамиз. Аммо ҳар бир нарса емирилишга маҳкум бўлганидек, компьютерларнинг ҳам "душмани" бор. Яъни, вируслар. Компьютер вируслари "ғаразли мақсадлар"да ишлатилувчи турли хил дастурларни олиб келиб татбиқ этишда энг самарали воситалардан бири ҳисобланади. Уларни дастурли вируслар, деб атасак тўғрироқ бўлади. Дастурли вирус деб автоном равишда ишлаш, бошқа дастур таркибига қўшилувчи ҳамда компьютерларда ўз-ўзидан тарқалиш хусусиятига эга бўлган дастурга айтади.

Айни пайтда компьютерлар учун 65000 дан кўп дастурлар борлиги аниқланган. Бу эса компьютерларнинг ишлатилишига ва уларнинг функцияларининг кўп эканлигига ҳам боғлиқ. Вирусларни қуйидаги турларга бўлиш мумкин: хавфсиз вируслар (файллар таркибини бузмайдиган), хавфли вируслар (файллар таркибини бузувчи) ҳамда жуда хавфли вируслар (компьютер қурилмаларини бузувчи ва ҳатто оператор соғлиғига таъсир ҳам этувчи). Бундай вируслар одатда дастурчилар томонидан тузилади.

Вирус — бу махсус тайёрланган дастур бўлиб, дастурлар таркибига ёзилади ҳамда компьютерларда ўзининг "ғаразли мақсадлар"ни амалга оширади. Вируслар орқали зарарланган компьютерларда қуйидаги ўзгаришлар юз беради: айрим дастурлар ишламайди, файлнинг ҳажми ва унинг яратилган вақти ўзгаради, экранда ноаниқ белгилар, турли хил тасвир ва товушлар пайдо бўлади. Энг асосийси, компьютернинг ишлаши секинлашади ва тезкор хотирадаги бўш жой ҳажми камаяди. Шунингдек, диск ёки дискдаги бир неча файллар зарарланади ҳамда винчестер орқали компьютернинг ишга тушиши йўқолади. Вируслар асосан дискларнинг юкланувчи секторларини ва ехе, сом, sys ва bat кенгайтирилган файлларни зарарлайди. Ҳозирги кунда булар қаторига офис дастурлари яратадиган файлларни ҳам киритиш мумкин. Оддий матнли файлларни зарарлайдиган вируслар камдан-кам учрайди. Компьютернинг вируслар орқали зарарланиши йўллари қуйидагилардир: 1. Дискетлар орқали. 2. Компьютер тармоқлари орқали.

Айни пайтда шаклидаги вируслардан тортиб то компьютер қурилмаларини ишдан чиқарувчи вирусларнинг турлари мавжуд. Масалан: Win 95. СIН вируси доимий сақлаш қурилмаси (Flash BIOS) микросхемасини бузади. Афсуски, бу каби вирусларни йўқ қилиш учун, фақат улар "ўз ғаразли ишини" бажариб бўлгандан сўнггина, қарши чоралар ишлаб чиқилади. Win 95. СIН вирусига қарши чораларни қўриш имконияти Dr Web дастуриди

мавжуд. Компьютер вирусларидан ахборотларга рухсатсиз кириш ва улардан фойдаланишни ташкил этиш зарурдир.

Шуни айтиб ўтиш лозимки, айни вақтда баъзи ахборот ва дастурларни ўғирлаб олиш ниятида компьютер вирусларидан фойдаланиш энг самарали усуллардан бири ҳисобланмоқда. Дастурли вируслар компьютер тизимларининг хавфсизлигига таҳдид солишининг энг самарали воситаларидан биридир. Шунинг учун ҳам дастурли вирусларнинг имкониятларини таҳлил қилиш масаласи ҳамда бу вирусларга қарши курашиш бугунги кунда компьютердан фойдаланувчилар учун долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда.

Ҳозирги кунда вирусларни йўқотиш учун мутахассислар томонидан кўпгина усуллар ишлаб чиқилган ва бу усуллар билан ишлайдиган дастурларнинг антивируслар, деб аталгани кўпчилигимизга маълум. Антивирусларни қўлланиш усулига кўра, қуйидагиларга ажратишимиз мумкин: детекторлар, фаглар, вакциналар, прививкалар, ре-визорлар, мониторлар.

Детекторлар — вируснинг сигнатураси (вирусга тааллуқли байтлар кетма-кетлиги) бўйича тезкор хотира ва файлларни кўриш натижасида маълум вирусларни топади ва хабар беради.

Янги вирусларни аниқлай олмаслиги детекторларнинг камчилиги ҳисобланади. Фаглар — детекторларга хос бўлган ишни бажарган ҳолда зарарланган файлда вирусларни чиқариб ташлайди ва файлни олдинги ҳолатига қайтаради. Вакциналар — юқоридагилардан фарqli равишда химояланаётган дастурга ўрнатилади. Натижада дастур зарарланган деб ҳисобланиб, вирус томонидан ўзгартирилмайди. Фақатгина маълум вирусларга нисбатан вакцина қилиниши унинг камчилиги ҳисобланади. Шу боис ҳам ушбу антивирус дастурлари кенг тарқалмаган.

Прививка — файлларда худди вирусни зарарлагандек из қолдиради. Бунинг натижасида вируслар "прививка қилинган" файлга ёпишмайди. Филтрлар — кўриқловчи дастурлар кўринишида бўлиб, резидент ҳолатда ишлаб туради ва вирусларга хос жараёнлар бажарилганда, бу ҳақда фойдаланувчига хабар беради. Ревизорлар — энг ишончли химояловчи восита бўлиб, дискнинг биринчи ҳолатини хотирасида сақлаб, ундан кейинги ўзгаришларни доимий равишда назорат қилиб боради. Детектор дастурлар компьютер хотирасидан, файллардан вирусларни қидиради ва аниқланган вируслар ҳақида огоҳлантиради.

Доктор дастурлари нафақат вирус билан касалланган файлларни топади,

балки уларни "даволаб", дастлабки ҳолатига қайтаради. Бундай дастурларга Aidstest, Doctor Web дастурларини мисол қилиб келтириш мумкин. Янги вирусларнинг тўхтовсиз пайдо бўлиб туришини ҳисобга олиб, доктор дастурларини ҳам янги версиялари билан алмаштириб туриш лозим. Филтр дастурлар компьютер ишлаш жараёнида вирусларга хос бўлган шубҳали ҳаракатларни топиш учун ишлатилади. Бу ҳаракатлар қуйидагича бўлиши мумкин: файллар атрибутларининг ўзгариши; дискларга доимий манзилларда маълумотларни ёзиш; дискнинг ишга юкловчи секторларига маълумотларни ёзиб юбориш. Текширувчи (ревизор) дастурлари вирусдан химояланишининг энг ишончли воситаси бўлиб, компьютер зарарланмаган ҳолатидаги дастурлар, каталоглар ва дискнинг тизим майдони ҳолатини хотирада сақлаб, доимий равишда ёки фойдаланувчи ихтиёри билан компьютернинг жорий ва бошланғич ҳолатини бир-бири билан солиштиради. Бунга ADINF дастурини мисол қилиб келтириш мумкин.

Компьютерни вируслар билан зарарланишдан ва ахборотларни ишончли сақлаш учун қуйидаги қоидаларга амал қилиш лозим: компьютерни замонавий антивирус дастурлари билан таъминлаш; дискета ва флешкаларни ишлатишдан олдин ҳар доим вирусга қарши текшириш; қимматли ахборотларнинг нусхасини ҳар доим архив файл кўринишида сақлаш керак. Компьютер вирусларига қарши курашнинг қуйидаги турлари мавжуд: вируслар компьютерга кириб бузган файлларни ўз ҳолига қайтарувчи дастурларнинг мавжудлиги, компьютерга пароль билан кириш, диск юритувчиларнинг ёпиқ туриши, дискларни ёзишдан химоялаш, лицензион дастурий таъминотлардан фойдаланиш ва ўғирланган дастурларни қўлламаслик, компьютерга киритилмаётган дастурларда вирусларнинг мавжудлигини текшириш, антивирус дастурлардан кенг фойдаланиш, доимо компьютерларни анти-вирус дастурлари ёрдамида вирусларга қарши текшириш лозим.

Бугунги кунда деярли барча компьютерларда вирусларнинг йўқотиш учун Dr Web, ADINF, AVP, Boot CHK ва Norton Antivirus, Kaspersky Security каби антивирус дастурларидан кенг фойдаланилмоқда.

Озод ОЧИЛОВ
тайёрлади.

КУЛГИ ВА МУСИҚА — ГИПЕРТОНИЯГА ҚАРШИ

Олимлар ўз тажрибаларига таяниб, мусиқа ва кулги икки ой мобайнида қон босимини 5-6 миллиметр пасайтиради, демоқдалар. Бу усул ҳатто гипертония касаллигига учраган беморлар учун тавсия қилинган парҳездан ҳам самарали эканлиги аниқланди. Бунинг асосий сабабини кулги қон-томирлар учун ўзига хос гимнастика эканлиги исботланди. Қолаверса, кулги қон-томирлар эластиклигини таъминлар экан.

Кулганда ёки берилиб мусиқа эшитганда организмда серотонин ажралиб чиқиш жараёни юз беради ва бу, ўз навбатида, стресс гармонларини нейтраллаштиради. Бу эса гипертония касаллигининг келиб чиқишига йўл қўймайди.

Япониялик олимлар гипертоник касаллигидан қутулиш учун янги рецепт тавсия қилишмоқда. Уларнинг кўп йиллик тадқиқотлари шунини кўрсатдики, тановул қилинадиган овқатдаги тузини камайтириш ёки қон босимини туширишга қаратилган муолажаларга қараганда кулги ва сөвимили мусиқа катта аҳамият касб этаркан.

БОЛАЛАР УХЛАТГАНДА ТЕЗ ЎСАДИЛАР

Америкалик олимлар болалар ҳақиқатан ҳам уйқуда тез ўсишларини исботлаб бердилар. Улар яна, қисқа уйқу ҳам болаларнинг бўйини тезроқ ўсишини таъминлайди, демоқдалар.

Уларнинг тадқиқотларига кўра, болаларнинг 43 фоиздан кўпроғида буй ўсиш кундузи эмас, улар дам олаётган пайтда, кечаси амалга ошади. Яна шунини таъкидламоқдаларки, бу ҳолат қиз болаларда кўпроқ кузатилган. Тиббиёт ходимлари уйқу вақтида болаларнинг бўйи ўсиши билан бирга, уларнинг оғирлиги ҳам ошар экан, дейишмоқда.

Олимлар инсоннинг бўйи нега айнан кечаси, уйқуда амалга ошишини ҳали тўлиқ ўрганганларича йўқ. Шу боис ҳам тадқиқотлар давом этмоқда.

Интернат материаллари асосида Ортиқ СУЛТОНОВ тайёрлади.

Биринчи сабоқ. Кутубхонага тракторнинг ёғи ёки ҳашарнинг лойи сачраган уст-бошларни алмаштирган ҳолда тоза кийимда келиш — зиё маскани озодликни ёқтиради.

Бу сабоқ аслида талаб мазмунида бўлиб, Ортиқбой ака бизларга кийиниш маданиятини ўргатиш, кутубхонадек зиё масканига бўлган ҳурмат ва эҳтиромни шакллантиришни ўйлаган бўлса керак. Ҳаммамиз аста-секин бу талабга кўника бошладик. Масалан, Марказий таъмирлаш устaxonасининг ёниги насосларини тузатиб, ростловчи Турғунбой Турсунов деган чилангари ҳар кунни тушлик пайтида ўқув залига киришдан аввал коржомаларини алмаштиришни одат қилиб олганди. У университетда ўқиганда ҳам, мактабимизда ўқитувчилик қилганида ҳам ораста кийинишни қанда қилмади, ҳозир нафақада ҳам шунга амал қилиб келмади.

Иккинчи сабоқ. Кутубхона спорт майдонимас, бақир-чақир кетмайди. Бу ер китоб, журнал, газета ўқиш жойи — сокинликни ёқтиради.

Барчамиз бу қондага қатъий амал қилардик, акс ҳолда, кутубхонадан ҳайдаб чиқарилишимиз ҳеч гап эмасди. Энг муҳими, товуш чиқармасдан ичда ўқишни ўрганиб олдик. Бу эса кўпчилигимизга кейинчалик муҳташам кутубхоналарнинг ўқув хоналаридаги китоб мутлоасида жуда қўл келди.

Учинчи сабоқ. Уйда ўқиш учун олинган китобни авайлаб сақлаш — уни битта сен эмас, бошқалар ҳам ўқийди.

Ортиқбой ака ҳар йили пилла етиштириш масвуми яқунлангач, Комилахон ая, Ўрин хола деган пилла бригадирлариникига бориб, ортиб қолган курт қозғаларни йиғиб, кутубхонага олиб келарди. Олган китобларимизни шу қозғ билан муқовалаб берарди. Ҳар гал китобнинг маълум саҳифаларини ўқиб бўлгандан кейин тахлам орасига кичик қозғ парчаси қўйишни унутмаслигимизни тайинларди. Китоб муқовасига сиёх теккизган, ва-рақлар четини буклаган, бетларига чизиб, ҳар хил белгилар қўйган ўқувчиларни бир ойма китоб бермаслик билан «жазоларди».

Китоб шайдоси кичкинтойларга нисбатан ўта талабчан бўлса-да, заковати борларни ҳурмат қилишни ҳам ўрнига қўярди. Занжирли тракторда ер ҳайдашнинг пири бўлиб кетган механизатор Эгамберди акани доим бизга мақтарди: «Эгамбердидан ўрнак

КИТОБ ФАНИДАН САБОҚ

Биз, Риштон туманидаги 7-ўрта мактабнинг сабоқ ўқувчилари устозларимиз ҳақида суҳбатлашиб қолсак, ҳўжалик марказидаги катта кутубхонанинг мудирини бўлиб ишлаган Ортиқбой ака ҳақида албатта гап кетади. У биз — қишлоқ болаларини китоблар оламига олиб кирган. Тўғрироғи, Ортиқбой Фозилов мактабдан ташқарида Китоб фанидан дарс берарди. Моҳир китобшунос бўлгани боис, сабоқлари ҳам қизиқарли, ҳам қимматли бўларди. Шундай сабоқлардан бир нечтаси билан сизларни таништирамоқчиман.

олинглар. Қўп ўқийди. Олган китобини гард юктирмасдан вақтида қайтариб топширади».

Тўртинчи сабоқ. Китобни ёшга қараб танлаш ва мутолаа қилиш — ўқилган нарсани тушунилиши ва ўзлаштирилиши керак, шунда китоб фойда келтиради.

Юқори синфда ўқиб юрганлардан ундан «Улуғбекнинг астрономик мактаби», деган китобни сўрадим. У: «Сен аввал Миркарим Осимнинг «Улуғбек ва Навоий» тарихий қиссасини ўқиб чик, кейин сўраган китобингни ўқиш, тушуниш осон бўлади» деб маслаҳат берди.

Биз дастлаб Раҳмат Файзий, Худойберди Тўхтабоев, Носир Фозилов ва Фарҳод Мусаҷоновларнинг болалар учун ёзган ҳикоялари, сўнгра «Синчалак» (Абдулла Қаҳҳор), «Муқаддас» (Одил Ёқубов), «Ёдгор» (Ғафур Фулом) каби қиссаларни, кейинчалик эса «Уч илди» (Пиримқул Қодиров), «Ўқитувчи» (Парда Турсун), «Машъал» (Ҳамид Фулом), «Опа-сингиллар» (Асқад Мухтор), «Вафодор» (Вали Ғофуров) сингари романларни ўқиганмиз. Ҳозир ҳам ўзимизга, болаларимиз ва невараларимизга мос китоб тан-

лашда олган сабоқларимиз асқатмоқда.

Бешинчи сабоқ. Иншога тушадиган асарлар билангина чекланмаслик, бошқа янги китобларни тинмай мутолаа этсангиз — кўп нарсаларни билиш оласиз.

Бир кун Ортиқбой ака бизга «Шукр Холмирзаев «Тўлқинлар» деган повесть ёзибди. Ўзи ҳали университет талабаси экан. Абдулла Қаҳҳордек катта ёзувчи унга мактуб юбориб, кутлабди», деб қолди. Бу китобнинг библиолектор деган ташкилот орқали кутубхонага келишини роса кутдик, лекин келмади. Хижолат бўлган Ортиқбой акам Фарғонадаги китоб мағазинидан икки нусха сотиб олиб келди. Талашиб-тортишиб ўқиб чиқдик.

Учкун Назаровнинг «Одамлар», Ўлмас Умарбековнинг «Бобёнгок» ҳикояларини ҳам Абдулла Қаҳҳор мактабди, дея улар чоп этилган газета ёки журнални бериб, навбати билан ўқитгани ҳамон ёдимда. Кези келганда айтиб қўяй: қишлоғимиз болалари иншондан ҳеч қачон «йқилмаган», доимо яхши ёки аъло баҳо-ларини олишган.

Олтинчи сабоқ. Ўқиган нар-

саларимиздан бошқаларни ҳам баҳраманд қилишимиз лозим. Бунинг энг қулай йўли — китобхоналар конференцияларини тез-тез ўтказиб туришдир.

Ортиқбой ака бундай конференцияларни ташкил қилишини ўзига хос усулини топганди. Биз ўқиган китобларимиздаги эркак бош қаҳрамонларни «бола», аёлларни «қиз» деб атардик. Масалан, «Ўқитувчи»даги Элмурод, «Кутлуғ қон»даги Йўлчи, «Кўшчинон чироклари»даги Сиддиқжон «бола», «Синчалак»даги Саида, «Опа-сингиллар»даги Онахон, «Машъал»даги Эъзозжон «қиз» эди.

Синфдош, мактабдош қизларимиз «бола»ларнинг, биз эса «қиз»ларнинг хатти-ҳаракатлари, фазилатларию камчиликларини кучимиз етганича тахлил қилиб, ўз таассуротларимизни гапириб берардик.

Еттинчи сабоқ. Кутубхона — маърифат маскани. Бу даргоҳни биргаликда гуллаштишимиз керак.

«Гуллаштиш» бир қанча ишларни бажаришдан иборат бўлган. Шулардан энг муҳими — китоб фондиди кенгайтириш эди. Ортиқбой ака кутубхона учун ажратилган янги китобларни Фарғона ва Қўқон-

даги оморлардан олиб келарди. Мабодо, оморлардан топилмаса, Тошкентдаги қандайдир идора номига «таказаной» хат жўнатар, қарабсизки, салдан кейин қишлоғимизда жойлашган Ўқтам Хусеинов мудир бўлган почтадан китоб жўнатмаларини олардик.

Ортиқбой акамиз ҳамқишлоқларимиздан кимларнингдир санаторийга ёки хизмат сафарига кетаётганини билиб қолса бўлди — улардан янги китоб олиб келишларини илтимос қиларди. Чингиз Айтматовнинг «Жамила», «Биринчи муаллим» қиссалари, Василий Шукшиннинг «Қишлоқ одамлари» ҳикоялар тўплами шундай илтимосларнинг натижасидир.

Унинг ўзи қайси шаҳарга малака оширгани бормасин, у ердан, албатта, янги чиққан китоблар билан қайтарди.

Биз вақти-вақти билан эскириб, яроқсиз бўлиб қолган китобларни таъмирлаб ҳам турардик. Йиртилган вақраларни ўзимиз мустақил ҳолда ямардик, аммо типилиб кетган муқоваларни янгисига алмаштиришни Ортиқбой акамиз кўмағида бажарардик. Тан олиб айтиш керак, у — чинакам муқовасоз эди. Унинг маҳоратига қойил қилиб, буни қаердан ўргангансиз, деб сўрасак: «Сизларга ўргатиш учун Қўқондаги кутубхоначидан ўрганиб келганман», дерди.

Водийга келган таниқли ёзувчи ва шоирлар ҳар доим таширф буюрадиган, телевизор деган янгилик илк бор ўрнатилган, барча газета ва журналларнинг йиллик тахламларини Ортиқбой акамиз кутубхонамиз нафақат бизнинг Тўда, балки қўшни Авазбой, Жаҳнобод, Хуррамобод ва Дутир қишлоқлари одамларининг ҳам сеvimли маданий-маърифий масканига айланган эди.

Зиёкор инсоннинг сабоқлари бекорга кетмади. Уларнинг меваларидан баҳраманд бўлган қишлоғимиз одамлари орасидан юртимизда номдор олимлар, шифокорлар, журналистлар, шоирлар, муҳандислар, ўқитувчилар, эобитлар, агрономлар, иқтисодчилар, энг муҳими, қўлаб ўқимишли кишилар етишиб чикди, зиёлилар сафи кенгайди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Ортиқбой Фозиловнинг ишларини шогирдлари давом эттиришмоқда.

Муҳаммад ТОШБОЛАЕВ,
техника фанлари доктори, профессор.

«Бу бизнинг кўча эмаску?»

Айтишларича, бир одам қўш жазирасида дашту биёбонда юриб, ҳолсизликдан силласи қурибди. Шунда узоқдан серсоя дарахт кўринибди. Буни кўрган йўловчи бениҳоя шодланиб, дарахт томон шошибди. Унинг соясига роҳатланиб, ором олибди. Чарчоклари ёзилибди. Мириқиб ҳордиқ чиқаргач, ён-атрофга назар солибди. Улкан дарахтнинг серсох новдалари нафақат инсонларни ўз сояси билан «сийлар», балки турли жонзот ва қушларга ҳам бошпана экан.

«Бу дарахтни эккан одам олижанбликда беназир экан. Менга ўхшаш йўловчилар ҳожатини чиқармоқ учун хайрли ишга қўл урибдир. Бундай савоатпешалик нега менинг хаёлимга келмабди?», деган ўй ўтибди хаёлидан.

Йўловчи шундай ўйлар билан умрида бирон марта ҳам дарахт эмаганидан афсусланибди. Шу-шу ҳар йили баҳор келиши билан турли кўчатлар

екишни одат қилибди. Фарзандларини ҳам шунга ўргатибди.

Ҳамминг ҳам қўлидан яхшилик келади, албатта. Бунга кўпни кўрган одамлар йўл-йўлақай кўчадаги тошни четга олиб қўядиган, ариқларни ҳас-чўплардан тозалаб қўйишни қанда қилмай юрадиган отахонлар ибратини мисол қилиб келтирсак бўлади. Лекин яширмайлик, баъзи пайларда ўзимиз ҳам йўлимизда йиғилиб ётган уюмлар-

дан айланиб ўтамиз. Утишга халақит бераётган тошларни олиб ташлаш хаёлимизга келмайди.

Нилуфар САПАЕВА

«KO'SHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖ БУХОРО ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИНИНГ ТАНЛОВ САВДОЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдаги 147-сонли қарори ва Бухоро вилояти Олот тумани ҳокимининг 2011 йил 14 августдаги 490-сонли қарорига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қуйидаги 28 та ер участкаларининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи танловга такроран қўйилмоқда:

- 1. Савдо дўкони қуриш учун, Олот тумани, Талқонсайёғ ҚФЙ, Арабхона МФЙ, 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
2. Маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси қуриш учун, Олот тумани, Талқонсайёғ ҚФЙ, Арабхона МФЙ, 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 45 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 15 501 сўм.
3. Хўжалик моллари дўкони қуриш учун, Олот тумани, Талқонсайёғ ҚФЙ, Арабхона МФЙ 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 45 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 15 501 сўм.
4. Савдо дўкони қуриш учун, Олот шаҳри, 4-сон Халифа МФЙга қарашли "Олот" кўчаси 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 45 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 22 745 сўм.
5. Автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шохобчаси қуриш учун, Олот шаҳри, 4-сон Халифа МФЙга қарашли Олот кўчаси 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 120 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 60 653 сўм.
6. Сартарошхона қуриш учун, Олот тумани, Чандир ҚФЙ, Бўрибек Чандир МФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
7. Пойабзал таъмирлаш устaxonаси қуриш учун, Олот тумани, Чандир ҚФЙ, Бўрибек Чандир МФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
8. Гўзаллик салони қуриш учун, Олот тумани, Чандир ҚФЙ, Бўрибек Чандир МФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
9. Хўжалик моллари дўкони қуриш учун, Олот тумани, Чандир ҚФЙ, Бўрибек Чандир МФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
10. Савдо дўкони қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, ҳар бири 42 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг ҳар бири минимал қиймати - 14 467 сўм.
11. Сартарошхона қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 24 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 8 267 сўм.
12. Пойабзал таъмирлаш устaxonаси қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 24 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 8 267 сўм.
13. Пайнет хизмати кўрсатиш биноси қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 36 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 12 401 сўм.

- 14. Маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 50 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 17 223 сўм.
15. Музлаткичларни таъмирлаш устaxonаси қуриш учун, Олот тумани, Сойинқоровул ҚФЙга қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 120 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 41 334 сўм.
16. Ошхона қуриш учун, Олот тумани, Чорбоғ ҚФЙ, Ёш ботир қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 100 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 34 445 сўм.
17. Ўқув қуроллари дўкони қуриш учун, Олот тумани, Чорбоғ ҚФЙ, Ёш ботир қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
18. Сартарошхона қуриш учун, Олот тумани, Чорбоғ ҚФЙ Ёш ботир қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 20 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 6 889 сўм.
19. Мебеллар ишлаб қуриш цехи қуриш учун, Олот тумани, Пахтакор ҚФЙ, Шерқишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 200 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 68 890 сўм.
20. Савдо дўкони қуриш учун, Олот тумани, Пахтакор ҚФЙ, Шерқишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 50 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 17 223 сўм.
21. Савдо дўкони қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
22. Дорихона қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, "Жумабозор" қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 45 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 15 501 сўм.
23. Ошхона қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 120 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 41 334 сўм.
24. Сартарошхона қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 20 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 6 889 сўм.
25. Хўжалик моллари дўкони қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 50 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 17 223 сўм.
26. Пойабзал таъмирлаш устaxonаси қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 6 889 сўм.
27. Озиқ-овқат дўкони қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
28. Гўзаллик салони қуриш учун, Олот тумани, Жумабозор ҚФЙ, Жумабозор қишлоғига қарашли 1-зонаси ҳудудига жойлашган 1 дона, 30 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 10 334 сўм.
Мажбуриятларнинг бошлангич ҳажми Олот тумани архитектура бўлими томони-

дан тайёрланган шаҳарсозлик топшириги асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топшириги нухсаси талабгорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади. Мажбуриятларни бажариш танлов ғолиби танлов мажбуриятларини бажариш тўғрисида шартнома тузилган кундан бошлаб, 12 ой муддатда амалга оширилиши лозим.
Танловда иштирок этиш учун талабгорлардан бюртманомаларини қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2012 йил 27 март куни соат 18.00 да тўхтатилади.
Талабгорлар танловда иштирок этиш учун бюртманома берилишидан олдин ер участкасига бўлган ҳуқуқ минимал қийматининг 10 фоизи миқдоридagi закалатни закалат келишувига асосан танлов ташкилотчисининг мазкур билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига тўлашлари шарт.
Танлов қатнашчиларининг таклифлари қайд этилган конвертлар Олот тумани ҳокимлиги биносига 2012 йил 28 март куни соат 12.00 да очилади, 2012 йил 28 март куни соат 17.00 да мазкур ҳокимлик биносига танлов ғолиби аниқланади. Комиссия томонидан танлов таклифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор танлов ғолиби деб топилди.
Юқоридagi ер участкаларининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи 2012 йил 28 мартдаги танловда сотилмаган тақдирда, унинг такрорий танлов савдоси 2012 йилнинг 13 апрель куни соат 12.00 да бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз.
Такрорий танловда иштирок этиш учун талабгорлардан бюртманомаларини қабул қилиш 2012 йил 12 апрель соат 18.00 да тўхтатилади.
Такрорий танлов қатнашчиларининг таклифлари қайд этилган конвертлар Олот тумани ҳокимлиги биносига 2012 йил 13 апрель куни соат 12.00 да очилади, 2012 йил 13 апрель куни соат 17.00 да мазкур ҳокимлик биносига танлов ғолиби аниқланади.
Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.
Танлов ташкилотчиси - "Ko'shmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Бухоро вилояти филиали.
Танлов ташкилотчисининг манзили: Бухоро вилояти, Бухоро шаҳар, Мустиқиллик кўчаси, 10-уй, Давлат мулкани бошқариш Бухоро вилоят ҳудудий бошқармаси биноси. Телефон/факс: (8-365) 223-71-36, 223-71-30. электрон почта: tieltsavdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001. Расмий сайт: www.1kms.uz.
Танловда қатнашиш истагида бўлган талабгорлар танлов ташкилотчисидан танлов ҳужжатларини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридagi ҳақ эвазига олади.
Талабгорлар танловда иштирок этиш учун танлов ташкилотчисидан бюртманома хат билан бирга қуйидаги ҳужжатлар илова қилинган бюртманомани икки нухсада тақдим этади:
- юридик шахслар - давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нухсаси, шунингдек, ваколатли вақилинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нухсаси илова қилинган ҳолда унинг танловда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;
- жисмоний шахслар - паспорт нухсаси (яъна тадбиркор сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нухсаси), танловда ваколатли вақил қатнашганда ваколатли вақилинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нухсаси илова қилинган ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;
- танлов ташкилотчисининг банк ҳисоб рақамига закалат тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатидан нухса;
- танлов ҳужжатлари талабгарига мувофиқ тўлиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нухсадаги танлов таклифлари.
Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг имзоси, агар талабгор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахсининг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.
Танлов ҳужжатларини олиш учун тўловлар ва закалат пулини тўлаш учун танлов ташкилотчисининг банк реқвизитлари: ОАТ "Турон банк" Бухоро филиалининг Мустиқиллик минибанки, ҳ/р: 20208000304920809016, МФО

00111, СТИР 207122519.
Танлов ҳужжатлари ва қўшимча маълумотлар олиш мумкин бўлган манзил: Бухоро вилояти, Бухоро шаҳар, Мустиқиллик кўчаси, 10-уй, Давлат мулкани бошқариш Бухоро вилояти ҳудудий бошқармаси биноси.
«KO'SHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖ САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИНИНГ ТАНЛОВ САВДОЛАРИ
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдаги 147-сонли қарори, Самарқанд шаҳар ҳокимининг 2012 йил 20 январдаги 113-Қ-сонли қарорига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қуйидаги ер майдонидан доимий фойдаланиш ҳуқуқи қўйилмоқда:
1. Меҳмонхона биноси қуриш учун, Самарқанд шаҳри, Дахбед ва Шоҳи Зинда кўчалари чорраҳасида жойлашган, 1100,0 кв.м.дан иборат бир дона ер майдонидан доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер майдонига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 721 926 сўм.
Мажбуриятларнинг бошлангич ҳажми Самарқанд шаҳар архитектура бўлими томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириги асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топшириги нухсаси талабгорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади. Мажбуриятларни бажариш танлов ғолиби танлов мажбуриятларини бажариш тўғрисида шартнома тузилган кундан бошлаб 2012 йилнинг 30 декабригача бўлган муддатда амалга оширилиши лозим.
Танловда иштирок этиш учун талабгорлардан бюртманомаларини қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2012 йилнинг 22 март куни соат 18:00 да тўхтатилади.
Талабгорлар танловда қатнашиш учун бюртманома берилишидан олдин танлов ташкилотчиси билан тузиладиган закалат келишувига асосан, ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи минимал қийматининг 10 фоизи миқдоридa закалатни закалат келишувига асосан танлов ташкилотчисининг мазкур билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига тўлашлари шарт.
Танлов қатнашчиларининг таклифлари қайд этилган конвертлар Самарқанд шаҳри, А.Жомий кўчаси, 59-уй, Самарқанд шаҳар ҳокимлиги биносига 2012 йилнинг 23 март куни соат 11:00 да очилади ва 2012 йил 23 март куни соат 16:00 да мазкур ҳокимлик биносига танлов ғолиби аниқланади. Комиссия томонидан танлов таклифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор танлов ғолиби деб топилди.
Юқоридagi ер майдонидан фойдаланиш ҳуқуқи 2012 йилнинг 23 март куни сотилмаган тақдирда, мазкур ер майдонлари юзасидан такрорий танлов савдослари 2012 йилнинг 11 ва 27 апрель кунлари соат 11:00 да бўлиб ўтишини олдиндан маълум қилнади.
Такрорий танловда иштирок этиш учун талабгорлардан бюртманомаларини қабул қилиш 2012 йил 10 ва 26 апрель кунлари соат 18:00 да тўхтатилади.
Такрорий танлов иштирокчиларининг таклифлари қайд этилган конвертлар Самарқанд шаҳар ҳокимлиги биносига 2012 йил 11 ва 27 апрель кунлари соат 11:00 да очилади ва шу кун соат 16:00 да танлов ғолиби аниқланади.
Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.
Танлов ташкилотчиси - "Ko'shmas mulk savdo xizmati" МЧЖ Самарқанд вилояти филиали.
Танлов ташкилотчисининг манзили: Самарқанд шаҳар, Бўстонсарой кўчаси, 85-«А» уй. Телефон/факс: (8-366) 233-80-56, электрон почта: tieltsavdo@inbox.uz. Лицензия: RR 0001. Расмий сайт: www.1kms.uz.
Танловда қатнашиш истагида бўлган талабгорлар танлов ташкилотчисидан танлов ҳужжатларини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридagi ҳақ эвазига олади.
Талабгорлар танловда иштирок этиш учун танлов ташкилотчисига бюртманома хат билан бирга қуйидаги ҳужжатлар илова қилинган бюртманомани икки нухсада тақдим этади:
(Давоми 10-сҳифада)

Сургарё Вилояти

Вилоят ҳокимлиги, "Ўзвино-саноатхолдинг" компанияси ҳамкорлигида боғ ва тоқзорларга ишлов бериш, маҳсулотни экспорт қиларис, уларни кенгайтириш, айниқса, юқори ҳосилли интенсив боғлар барпо этишга бағишланган анжуман ташкил этилди.

ИЛГОР ТАЖРИБАЛАР
ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Тадбирда таъкидланганидек, қаратилган эътибор натижасида виллоятда боғлар 5437 гектарга, тоқзорлар 1010 гектарга етказилди. 2011 йилда 21,3 минг тонна мева олинди. Виллоятда янги боғ ва тоқзорлар яратиш, эски боғларни реконструкция қилиш, юқори ҳосилли даракт қўчатлари билан тазминлаш борасида ҳам қатор ишлар амалга оширилмоқда. Ўтган йили 509 гектар янги боғ, 22,4 гектар тоқзор барпо этилиб, 587 гектар эски боғ, 56 гектар эски тоқзор тўла тазминлаш қиларилди. Айниқса, пакана бўйли, юқори ҳосилли интенсив боғлар яратиш боғбон ва фермерларнинг диққат марказида турибди. Ўтган йилда Сайхунобод, Боёвут ва Мирзаобод туманларида 48 гектардан ортиқ майдонда интенсив боғ барпо қилинди. Шунингдек, виллоятнинг тупроқ шароити мос ҳудудларда 27 гектар майдонга узуннинг хўраки ва саноат-боп навлари экилди. Айни вақтда боғларни тартибга келтириш, озиклантириш каби агротехник тадбирлар пухта бажарилмоқда.

Тадбирда мевали даракт ва тоқларга шакл бериш, зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш, қўчат етиштиришнинг илгор тажрибалири ҳақида фикр юритилди, тажриба алмашилди.

Бозорбой БЕКМУРОДОВ,
«Qishloq hayoti» мухбири.

(Боши 13-саҳифада)

41. Нон ишлаб чиқариш цехи куриш учун, Қўшқўпир тумани, Хайробоод қишлоғи Куназей маҳалласида жойлашган 1 дона, 600 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 151 488 сўм.

42. Қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш цехи куриш учун, Қўшқўпир тумани, Хайробоод қишлоғи Куназей маҳалласида жойлашган 1 дона, 600 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 151 488 сўм.

43. Сартарошхона, Пайнет хизмати, Этикдўзлик, Аёллар салони куриш учун, Қўшқўпир тумани, Хайробоод қишлоғи Куназей маҳалласида жойлашган 1 дона, 600 кв.м. ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи. Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати - 151 488 сўм.

Мажбуриятларнинг бошланғич ҳажми Қўшқўпир тумани архитектура бўлими томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириги асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топшириги нусхаси талабгорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади. Мажбуриятларни бажариш танлов қолиби танлов мажбуриятларини бажариш тўғрисида шартнома тузилган кундан бошлаб 2012 йил 30 ноябргача бўлган мuddатда амалга оширилиши лозим.

Танловда иштирок этиш учун талабгорлардан буюртманомаларни қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2012 йил 15 март кунга соат 18.00 да тўхтатилади.

Талабгорлар танловда иштирок этиш учун буюртманома берилишидан олдин ер участкасига бўлган ҳуқуқ минимал қийматининг 10 фоизи миқдоридида қазалатни зақалат қилишувига асосан танлов ташкилотчиси-

нинг мазкур билдиришномада кўрсатилган банк ҳисоб рақамига тўлашлари шарт.

Танлов қатнашчиларининг тақлифлари қайд этилган конвертлар Қўшқўпир тумани ҳокимлиги биносига 2012 йил 16 март кунга соат 11.00 да очилади. Комиссия томонидан танлов тақлифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор танлов қолиби деб топилади.

Юқоридида ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи 2012 йил 16 мартдаги танловда сотилмаган тақдирда, унинг тарорий танлов савдоси 2012 йилнинг 30 март ва 13 апрель кунлари соат 11.00 да бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз.

Тарорий танловда иштирок этиш учун талабгорлардан буюртманомаларни қабул қилиш 2012 йил 30 мартдаги танлов савдолари учун 29 март кунга 13 апрелдаги танлов савдолари учун 12 апрель кунлари соат 18.00 да тўхтатилади.

Тарорий танлов қатнашчиларининг тақлифлари қайд этилган конвертлар Қўшқўпир тумани ҳокимлиги биносига 2012 йил 30 март ва 13 апрель кунлари соат 11.00 да очилади.

Ер участкасига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.

Танлов ташкилотчиси - "Ko'chmas mulk savdo xizmati" МЧК Хоразм виллояти филиали.

Танлов ташкилотчисининг манзили: Хоразм виллояти, Урганч шаҳар, Й.Бобожонов кўчаси, 23-А уй.

Мурожаат учун телефон: (8-362)226-43-64, факс: 226-32-63. Лицензия: RR-0001. Расмий сайт: www.1kms.uz.

Танловда қатнашиш истигади бўлган талабгорлар танлов ташкилотчисидан танлов ҳужжатларини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баъзи миқдоридида ҳақ эвазига олади.

Талабгорлар танловда иштирок этиш учун

танлов ташкилотчисига буюртма хат билан бирга қуйидаги ҳужжатлар илова қилинган буюртманомани икки нусхада тақдим этади:

- юридик шахслар - давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, шунингдек, ваколатли вақилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нусхаси илова қилинган ҳолда унинг танловда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

- жисмоний шахслар - паспорт нусхаси (яқка тадбиркор сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси), танловда ваколатли вақил қатнашганда ваколатли вақилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома;

- танлов ташкилотчисининг банк ҳисоб рақамига зақалат тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатидан нусха;

- танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тузилиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадаги танлов тақлифлари.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг имзоси, агар талабгор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахсининг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Танлов ҳужжатларини олиш учун тўловлар ва зақалат пулини тўлаш учун танлов ташкилотчисининг банк реквизитлари: АТИБ "Ипотек" банки Тинчлик филиали, х/р: 2020800004920609036, МФО 00580, СТИР 207122519.

Танлов ҳужжатлари ва қўшимча маълумотлар олиш мумкин бўлган манзил: Хоразм виллояти, Урганч шаҳар, Й.Бобожонов кўчаси, 23-А уй.

Ташкил этилаётган танлов савдолари бўйича савол ёки эътирозингиз бўлса, қуйидаги ишонч телефонларига мурожаат этишингизни сўраймиз:

(+99871) 228-78-96, 228-80-23. Факс: (+99871) 228-80-26. Электрон почта: rieltstavdo@inbox.uz

«Ko'chmas mulk savdo xizmati» масъулияти чекланган жамияти кўчмас мулк бозоридида фаолият кўрсатаётган барча юридик ва жисмоний шахсларни ҳамкорликка тақлиф этади. Жамиятимида сизларга барча турдаги кўчмас мулклар, шу жумладан, уй-жойлар ва квартиралар бўйича юқори даражада сифатли риэлторлик хизматлари кўрсатилиши кафолатланади.

Внимание руководителей организаций и предприятий!

ИНЖИНИРИНГОВАЯ КОМПАНИА «СЛУЖБА ЕДИННОГО
ЗАКАЗЧИКА» ТАШКЕНТСКОГО ОБЛАСТНОГО
ХОКИМИЯТА ОБЪЯВЛЯЕТ ПОВТОРНЫЕ КОНКУРСНЫЕ
ТОРГИ ПО ОБЪЕКТУ:

Капитальный ремонт школы № 24 Юрчирикском района Ташкентской области.

Стартовая стоимость заказчика составляет с НДС - 248 410 000 сум; Без НДС - 207 008 333 сум.

Срок строительства - 120 дней.

Внимание! Отбор подрядной организации для выполнения работ по строительству и реконструкции объектов со стоимостью до 500 млн. сум и капитального ремонта финансируемых за счет средств государственного бюджета и иных централизованных источников, осуществляется исключительно среди субъектов малого бизнеса.

Финансирование будет осуществляться: за счет средств выделяемых из внебюджетного фонда реконструкции, капитального ремонта и оснащения образовательных и медицинских учреждений и «Фонда развития детского спорта».

Организатор торгов: Ташкентский областной территориальный консалтинговый центр по конкурсному торгам и ценообразованию в строительстве.

Адрес заказчика: г.Ташкент, проспект Амира Темура дом 17. Телефон: (8-371) 233-06-95.

К претендентам на участие в конкурсных торгах предъявляются следующие квалификационные требования: наличие оборотных средств, в размере 20% от расчетного стоимости предмета конкурсных торгов или поручительство банка на предоставления указанных средств, производственной базы, трудовых ре-

сурсов и специалистов, необходимых для выполнения работ(услуг), гражданская правоспособность и полномочия на заключение договора, наличие опыта работы на объектах, аналогичных конкурсному объекту, предостовления сведений о ранее выполненных объемах работ собственными силами, намечаемом объеме работ планируемом к выполнению собственными силами на конкурсном объекте.

При участии в конкурсных торгах отечественных и зарубежных организаций, для оценки их конкурсных предложений предусматриваются следующие ценовые предпочтения: при проведении оценки конкурсных предложений участников с импортной поставкой работ (услуг), по которым импортеры в соответствии с законодательством освобождаются от налога на добавленную стоимость, досчитываются на сумму указанного налога.

Для участия в торгах и приобретение конкурсной документации необходимо обратиться с запросом к организатору торгов по адресу: г.Ташкент, ул. Навои дом 18, 308/311 комнаты. Телефон(факс): 241-15-26, 241-15-37. Стоимость одного комплекта конкурсной документации - 150000 (сто пятьдесят тысяч) сум.

Последний срок представления оферт организатору торгов приурочен ко дню и часу вскрытия оферт по адресу: : г.Ташкент, проспект Амира Темура дом 19.

Вскрытие оферт состоится не менее чем через 15 дней после опубликования объявления.

Внимание руководителей организаций и предприятий!

ИНЖИНИРИНГОВАЯ КОМПАНИА «СЛУЖБА
ЕДИННОГО ЗАКАЗЧИКА» ТАШКЕНТСКОГО
ОБЛАСТНОГО ХОКИМИЯТА ОБЪЯВЛЯЕТ
КОНКУРСНЫЕ ТОРГИ ПО ОБЪЕКТУ:

Пристройка спортзала со вспомогательными помещениями в школе № 8 Кибрайского района Ташкентской области.

Стартовая стоимость заказчика составляет с НДС - 358 594 521 сум; Без НДС - 298 828 768 сум.

Срок строительства - 150 дней.

Внимание! Отбор подрядной организации для выполнения работ по строительству и реконструкции объектов со стоимостью до 500 млн. сум и капитального ремонта финансируемых за счет средств государственного бюджета и иных централизованных источников, осуществляется исключительно среди субъектов малого бизнеса.

Финансирование будет осуществляться: за счет средств выделяемых из внебюджетного фонда реконструкции, капитального ремонта и оснащения образовательных и медицинских учреждений и «Фонда развития детского спорта».

Организатор торгов: Ташкентский областной территориальный консалтинговый центр по конкурсному торгам и ценообразованию в строительстве.

Адрес заказчика: г.Ташкент, проспект Амира Темура дом 17. Телефон: (8-371) 233-06-95.

К претендентам на участие в конкурсных торгах предъявляются следующие квалификационные требования: наличие оборотных средств, в размере 20% от расчетного стоимости предмета конкурсных торгов или поручительство банка на предоставления указанных средств, производствен-

ной базы, трудовых ресурсов и специалистов, необходимых для выполнения работ (услуг), гражданская правоспособность и полномочия на заключения договора, наличие опыта работы на объектах, аналогичных конкурсному объекту, предостовления сведений о ранее выполненных объемах работ собственными силами, намечаемом объеме работ планируемом к выполнению собственными силами на конкурсном объекте.

При участии в конкурсных торгах отечественных и зарубежных организаций, для оценки их конкурсных предложений предусматриваются следующие ценовые предпочтения: при проведении оценки конкурсных предложений участников с импортной поставкой работ (услуг), по которым импортеры в соответствии с законодательством освобождаются от налога на добавленную стоимость, досчитываются на сумму указанного налога.

Для участия в торгах и приобретение конкурсной документации необходимо обратиться с запросом к организатору торгов по адресу: г.Ташкент, ул. Навои дом 18, 308/311 комнаты. Телефон(факс): 241-15-26, 241-15-37.

Стоимость одного комплекта конкурсной документации - 150000 (сто пятьдесят тысяч) сум.

Последний срок представления оферт организатору торгов приурочен ко дню и часу вскрытия оферт по адресу: : г.Ташкент, проспект Амира Темура дом 19.

Вскрытие оферт состоится не менее чем через 15 дней после опубликования объявления.

Барча турдаги корхоналар ва ташкилотлар диққатига!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ХУЗУРИДАГИ СУФОРИЛАДИГАН ЕРЛАРИНИНГ
МЕЛИОРАТИВ ҲОЛАТИНИ ЯХШИЛАШ
ЖАМҒАРМАСИНИ БОШҚАРИШ ДЕПАРТАМЕНТИ
ҚУЙИДАГИ ОБЪЕКТЛАР БЎЙИЧА ТАНЛОВ САВДОЛАРИ
ЎТКАЗИЛИШINI ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

ЛОТ 7-5:
Лот-1. Сурхондарё вилояти
Сариосиё тумани "Деҳқонобод"
СИУда коллектор қуриш;
Буюртмачининг белгиланган
бошланғич нархи (ҚҚСсиз) 504
495 564 сўм; ишларни тугатиш
муддати 8 ой.

Лот-2. Сурхондарё вилояти
Кумкўрғон тумани "Ўзбекистон"
СИУда коллекторлар
қуриш;

Буюртмачининг белгиланган
бошланғич нархи (ҚҚСсиз) 501
605 166 сўм; ишларни тугатиш
муддати 10 ой.

Лот-3. Сирдарё вилояти
Сайхунобод тумани ҳўжалик-
ларидида янги коллекторлар
қуриш;

Буюртмачининг белгиланган
бошланғич нархи (ҚҚСсиз) 256
970 108 сўм; ишларни тугатиш
муддати 8 ой.

Лот-4. Навоий вилояти
туманларида қузатув қудуқлар
қуриш;

Буюртмачининг белгиланган
бошланғич нархи (ҚҚСсиз) 337
042 034 сўм; ишларни тугатиш
муддати 6 ой.

Лот-5. Самарқанд вилояти
туманларида қузатув қудуқлар
қуриш;

Буюртмачининг белгиланган
бошланғич нархи (ҚҚСсиз) 111
146 495 сўм; ишларни тугатиш
муддати 6 ой.

Диққат! Қиймати 500 000 000
сўмгача бўлган объектларга тан-
лов савдолари фақат кичик биз-
нес субъектлари ўртасида ўтқа-

зилади.
Буюртмачи: Суфориладиган
ерларнинг мелиоратив ҳолатини
яхшилаш жамғармасини бошқариш
Департаменти.

Буюртмачи манзили: Тошкент
шаҳри Истиклол кўчаси 29-
уй. Тел: 239-15-56.

Қурилиш ишларини молия-
лаштириш мелиорация жамғар-
маси маблағлари ҳисобидан
амалга оширилади.

Танлов савдолари ташкилот-
чиси: Ўзбекистон Республикаси
Давлат архитектура ва қурилиш
қўмитаси, Қурилишда танлов сав-
долари ва нархларни шакллантириш
Тошкент вилояти ҳудудий
консалтинг маркази.

Талабдор сифатида иштирок
этабтган корхона ва ташкилот-
лар қуйидаги талабларга мос
келишлари керак: улар танлов
савдолари предмети қийматининг
камиди 20 фоизи миқдоридидаги
айланма маблағларнинг ёки

кўрсатиб ўтилган маблағларни
беришга банк кафолатномаси, ишла-
лаб чиқариш базалари, ишлар
(хизматларни) бажариш учун зарур
бўлган меҳнат ресурслари ва
мутахассислар мавжудлиги, етарли
касиби ва техникавий малакага,
молиявий имкониятларга,
шартномалар тузиш юзасидан фуқаролик-муомала ҳуқуқий лаёқатга эга, ўхшаш иншоотларни қуриш бўйича тажрибали ва ишончли бўлишлари лозим.

Танлов савдоларида иштирок
этувчи маҳаллий ва хорижий
қурилиш ташкилотлари танлов

таклифларини баҳолашда маҳаллий
пудратчиларга қуйидаги баҳолаш
имтиёзлари кўзда тутилади:
ёки: иштирокчиларнинг тижорат
таклифларини тенг шартларга
келиштириш мақсадида қонун ҳуж-
жатларига мувофиқ қўшимча қий-
мат солиғидан озод қилинадиган
импорт қилувчилар, импорт то-
варлар етказиб бериш (ишларни
бажариш, хизматларни кўрсатиш)даги тендер таклифлари иштирокчиларнинг танлов таклифларини баҳолашда кўрсатилган солиқ суммасини қўшган ҳолда ҳисобланади.

Танлов савдоларида қатнашиш
ва танлов савдоси ҳужжатларига
эга бўлиш учун сўровнома билан
танлов савдолари ташкилотчиси
- Қурилишда танлов савдолари
ва нархларни шакллантириш
Тошкент вилояти ҳудудий
консалтинг марказига қуйидаги
манзил бўйича мурожаат
қилишлари мумкин: Тошкент
шаҳри Навоий кўчаси 18-уй. 311-
308-хоналар. Тел: 241-15-26,
241-15-32, факс: 241-15-37.

Танлов ҳужжатларининг бир
тўплам қиймати - 150 000
(бир юз эллик минг) сўм.

Таклифлар (офёрталарни) савдо
ташкилотчисига тақдим этишнинг
охирги муддати офёрталар
очилиш кунини ва соатигача.

Таклифлар (офёрталар) очилиши,
матбуотда эълон чоп этилган
қундан қундан бошлаб камиди 15
қундан кейин, қуйидаги манзил-
да: Тошкент шаҳри Истиклол
кўчаси 29-уйда ўтқазилади.

ВНИМАНИЮ СТРОИТЕЛЬНЫХ
ОРГАНИЗАЦИЙ И ПРЕДПРИЯТИЙ!
ИНЖИНИРИНГОВАЯ КОМПАНИЯ
КАШКАДАРЬИНСКОГО
ОБЛХОКИМИЯТА ОБЪЯВЛЯЕТ
КОНКУРСНЫЕ ТОРГИ НА:

Реконструкция детско-юношеской
спортивной школы в Миришкорском райо-
не Кашкадарьинской области.

Срок окончания работ, установленный за-
казчиком 8 месяцев

Стартовая стоимость заказчика составляет
995.463.000 сум без НДС, 1.194.556.000 сум с
НДС.

Финансирование осуществляется за счет:
Республиканский Фонд развития детского спорта.

Заказчик: Инжиниринговая компания Кашка-
дарьинского облхокимията

Адрес: г.Карши ул. "Ўзбекистон овози газе-
таси" дом 3. Тел: 227-13-51, 227-18-51.

- По объектам строительства и реконструк-
ции со стартовой стоимостью до 500 млн. сум
конкурсные торги проводятся исключительно
среди субъектов малого бизнеса.

- Размер квот для субъектов малого бизнеса
по объектам капитального и текущего ремонта
жилых и нежилых зданий составляет 100 %.

- По объектам строительства и реконструк-
ции со стартовой стоимостью свыше 500 млн.
сум при прочих равных условиях предпочтенье
отдаётся субъектам малого бизнеса.

Предприятия и организации, выступающие в
качестве претендентов должны соответствовать
следующим требованиям: иметь оборотные сред-
ства в размере не менее 20 % от стоимости
предмета конкурсных торгов или поручитель-
ство банка на предоставление указанных средств,
производительные базы, трудовые ресурсы и
специалисты, необходимых для выполнения ра-
бот, обладать опытом работы на объектах, ана-
логичных конкурсному объекту, гражданской пра-
воспособностью и полномочиями на заключе-
ние договора.

При участии в конкурсных торгах отече-
ственных и зарубежных строительных органи-
заций при оценки конкурсных предложений
предусматриваются следующие ценовые
преференции для отечественных подрядчи-
ков: при проведении оценки конкурсных
предложений участников конкурсные пред-
ложения с импортной поставкой работ (ус-
луг), по которым импортеры в соответствии
с законодательством освобождаются от на-
лога на добавленную стоимость, достачты-
ваются на сумму указанного налога.

Для участия в торгах и приобретения кон-
курсной документации необходимо обратиться
с запросом к организатору торгов - Кашкада-
рьинский областной территориальный кон-
салтинговый центр по конкурсным торгам и
ценообразования в строительстве по адресу
- г.Карши Ханабадское шоссе дом 46 а.

Тел./факс: (8-375) 224-05-24, 224-09-06, 224-
18-33.

Стоимость одного комплекта документов
120000 сум.

Оферты принимаются организатором торгов
по вышеуказанному адресу.

Срок реализации конкурсной документации
составляет 28 дней со дня публикации объявле-
ния.

Крайний срок предоставления оферт органи-
затору торгов ко дню и часу вскрытия оферт.

Вскрытие оферт состоятся не менее чем че-
рез 30 дней после опубликования объявления,
в здании заказчика по адресу - г.Карши ул.
"Ўзбекистон овози газетаси" дом 3.

Ўзбекистон Пахтачилик илмий-тадқиқот институти
жамоаси институтнинг собиқ Бош директори, Ўзе-
бекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, кишлоқ ҳўжа-
лиқ фанлари доктори, профессор
Зирилла Сағдуллаевич
ТУРСУНХўЖАЕВИН
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари-
га чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Кишлоқ ҳўжалиги илмий-ишлаб чиқариш
маркази жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
фан арбоби, кишлоқ ҳўжалиги фанлари доктори, профессор
Зирилла Сағдуллаевич
ТУРСУНХўЖАЕВИН
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари-
га чуқур таъзия изхор этади.

AGROMASH
ЧЕТ ЭЛ КОРХОНАСИ «АГРОМАШХОЛДИНГ-ТАШКЕНТ» МЧЖ
ТАКЛИФ ЭТАДИ:
КИШЛОҚ ХўЖАЛИГИ ТЕХНИКАСИ ВА УНГА
ОСМА ВА УЛАМА УСКУНАЛАР, ЭХТИЁТ
ҚИСМЛАР ВА СИФАТЛИ СЕРВИС
ХИЗМАТЛАРИНИ КўРСАТАДИ
Тошкент ш., Нивёзбек йўли кўчаси, 1
Тел.: +998 71 234 96 11; +998 71 120 96 11; +998 71 120 96 12
Факс: +998 71 234 89 88; E-mail: info@chetra-tashkent.ru Сайт: www.chetra-tashkent.ru

Table with 3 columns containing company information, registration details, and contact information for various entities like SILVER SILK COMPANY, TYRON QIRILISH OPTIMA, XIN YANG BANG, etc.

